-E 1454

A
SZARVASI EV.
LEÁNYLICEUM ÉS TANITÓNŐKÉPZŐ

1940—41.
TANÉVI

ÉVKÖNYVE

KÖZLI:
KISS SÁNDOR
IGAZGATÓ

KIADJA: A SZARVASI EV. TANITÓNŐKÉPZŐ ÉS LEÁNYLICEUM
IGAZGATÓSÁGA, SZARVAS

REV 98

A
SZARVASI EV.
LEÁNYLICEUM ÉS TANITÓNŐKÉPZŐ

1940—41.
TANÉVI

ÉVKÖNYVE

KÖZLI:
KISS SÁNDOR
IGAZGATÓ

KIADJA: A SZARVASI EV. TANITÓNŐKÉPZŐ ÉS LEÁNYLICEUM
IGAZGATÓSÁGA, SZARVAS

REV 98

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

-E 1454

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

A Borbély-nyomda nyomása Mezőtúron — Felelős vezető: Nagy Kálmán

I. Az 1940—41. tanév.

1. Az iskolai év története.

a) **A tanév lefolyása.** A tanévet szeptember 5-én kezdtük tanártestületi alakuló értekezlettel. Ugyanezen napon tartottuk a javítóvizsgálatokat. A tanítónőképző növendékei szeptember 5-én, a liceumi növendékek szeptember 6—7-én iratkoztak. Szeptember 9-én az egész tanárikar és az ifjúság tanévnyitó istentiszteleten vett részt az Ótemplomban, Krón Ferenc ny. lelkész imádkozott. Az istentisztelet után tanévnyitó ünnepélyt tartottunk a gimnázium tornacsarnokában, ennek legfőbb pontja a fegyelmi szabályok ismertetése volt. Szeptember 10-én kezdődött a tanítás.

A tanév folyamán megtartottuk a különböző ünnepi alkalmakkal kapcsolatos szüneteket. A karácsonyi szünet idevágó püspöki rendelkezés értelmében december 22-től január 6-ig tartott. A félévi szünet ugyancsak püspöki rendelkezésre (183—1941. sz.) február 3—4-re esett. A húsvéti szünetet pedig április 6—19-ig tartottuk bezárólag. A tanári kar és az ifjúság kétszer járult úrvacsorához a tanév folyamán, november 1-én és március 22-én.

A tanévet befejező osztályvizsgálatokat és képesítő-vizsgálatot a Rendtartásnak és az idevágó miniszteri rendeletnek megfelelő időben tartottuk. A tanévet június 26-án rekesztettük be tanévzáró értekezlettel.

b) **Személyi, szervezeti és fizetési ügyek.** Közvetlen karácsony előtt, december 23-án a szegedi tankerület s azzal együtt a szarvasi tanítónőképző és leányliceum is váratlanul mély gyászba borult. Elköltözött az élők sorából *dr. Kisparti János* kir. főigazgató úr. Vajjon kinek jutott volna eszébe az ő üde, erőteljes, munkabíró és tetterős lényét kapcsolatba hozni a halál gondolatával? Miként az egész tankerület, intézetünk is mélyen lesújtva elfogadta a megdöbbentő gyászhírt. Annak kapcsán sokáig foglalkoztatta emlékezetünket mind az a kedves, szeretetet keltő és tiszteletet parancsoló személyes tapasztalat és szájról-szájra terjedő apróság, ami olyan felejthetetlenül jóságosnak, tiszteletreméltónak

és érdemesnek jellemezte nagytudású és derűsen bölcs kir. főigazgatónkat. Az intézet osztályaiban az osztályfők külön órán méltatták az elhunyt érdemeit.

Az elhunyt kir. főigazgató helyét a Kormányzó Úr Ő Főméltósága december 30. kelettel *dr. Balogh Ányos* új kir. főigazgatóval töltötte be. A főigazgató urat a tanári kar a mult tapasztalataiból fakadó őszinte bizalommal, tisztelettel és reménykedéssel üdvözölte, kérve a Mindenhatót, hogy áldja meg tisztségében egészséggel, munkabírással, jókedvvel, magasztos hivatása betöltéséhez.

Az ev. vallásoktatást a tanév első felében *Korim Kálmán* gimnáziumi vallástanár végezte. Minthogy azonban ő szeptember folyamán katonai szolgálatot teljesített, ebben a hónapban *Szlovák Miklós* helybeli áll. hitoktató-lelkész úr helyettesítette. Korim Kálmán vallástanárt a püspök úr január végével felmentette intézetünkben 14 év óta betöltött óraadói tisztétől, kifejezve egyidejűleg a fenntartó egyházkerület köszönetét a nagy buzgalommal és szép sikerrel végzett óraadó munkáért. A püspök úr elismerését illő dolog e helyen az intézet nevében is megismételni: Korim Kálmán majdnem másfél évtizeden át nagy szorgalommal, önzetlen fáradozással és szép oktatói sikerrel végezte a reá bizott feladatokat éveken keresztül, alig számba vehető díjazásért. 1941. február 1-től kezdődőleg a püspök úr *Korom Erzsébet* okl. vallástanárt bízta meg intézetünkben az ev. vallástanári teendők ellátásával, egyelőre óraadói minőségben (157—1941. P. h. sz.) Az új tanerő, az egyéniségéhez szabott feladatkörben elismerésre méltó buzgalommal, készültséggel és eredménnyel tölti be leánynevelő-intézetünkben *e legfontosabbnak tekinthető, nehéz hivatást.*

Február 23-án *Miklós Ida* tanárnőt súlyos betegség verte le a lábáról, ezért a tanév végéig gondoskodni kellett az ellátatlan órák helyettesítéséről. A kézimunka és kézügyességi órák tanítását *Korom Erzsébet* vallástanár vette át, kinek tanári elfoglaltsága ezzel a rendes óraszámra egészült ki; a rajzórák ellátására *Deme Dezső* gimn. rajztanár vállalkozott. Március 9-től *vitéz Szomjas Frigyes* tanár is betegszabadságra ment a tanév végéig: a magyar nyelv és irodalom tanítására *Gyarmati András*, a zenei tárgyak tanítására *Szederkényi Nándor* gimn. tanárokat kérte fel az igazgató. A gimn. tanárok igen méltányos díjazásért, de elismerésre méltó buzgalommal és szép sikerrel végezték a helyettesítés munkáját.

A tanári testület rendes tagjai közül *Remenyik László* teljesített katonai szolgálatot július 2—28-ig.

Az elmult tanév elején 1940. július 1-én a tanárikar tagjai közül Tömörkényi Dezső a VI. fiz. o. 1. fokozatába, v. Szomjas Frigyes a VI. fiz. o. 2. fokozatába, dr. Veress Amália a VII. fiz. o. 3. fokozatába lépett elő. 1941. január 1-ével pedig Medveczky Júlia lépett elő a VIII. fiz. o. 3. fokozatába. *Dr. Veress Amália* r. tanár 1941. május 23-án megvált az intézettől, mert a VKM. úr a nagyváradi állami tanitónőképzőhöz nevezte ki tanárnak. A tanév utolsó heteiben még visszatért a vizsgálatok lefolytatására.

Az elmult tanévben az intézet I—II—III. osztálya mint leányliceum végezte a tanulmányokat az e célra kiadott hivatalos tantervnek megfelelően.

A Szarvasi Öregképzősök Egyesületének tagjai a tanév folyamán nem tartottak egyesületi közgyűlést, ami bizonyára összefügg az egész éven át tartott háborús feszültséggel és az ezzel járó rendkívüli helyzettel.

c) **A tanári testület egészségi állapota.** *Miklós Ida* tanár egész szeptember folyamán mulasztott a nagyszünidőben szerzett hüléses megbetegedés miatt. Ugyanő február 24-én váratlanul ismét sulyosan megbetegedett, s azontúl egész a tanév végéig betegszabadságon volt. Március 9-én pedig *v. Szomjas Frigyes* tanár kezdte meg a tanév végéig tartó betegszabadságát A tanári testület többi tagjai betegség címén aránylag keveset mulasztottak.

2. Az intézet egyházi hatóságai.

A tanítónőképző fenntartó hatósága a bányai ág. h. ev. egyházkerület. Közvetlen egyh. főhatósága az egyházkerület elnöksége: dr. Raffay Sándor püspök és dr. Pesthy Pál egyházkerületi felügyelő. A tanítónőképző kormányzótestülete az egyházkerületi közgyűlés által választott Intézőbizottság.

Intézőbizottságunk tagjai: *világi elnök:* dr. Lányi Márton ny. főispán, ügyvéd (Budapest); *egyházi elnök:* Bartos Pál ev. lelkész (Szarvas); Tagjai: a) *helybeliek:* Kiss Sándor igazgató, Miklós Ida tanárkari kiküldött, Remenyik László pénztáros, Tömörkényi Dezső ellenőr; Kello Gusztáv, Szelényi János; Borgulya István, Dauda Mihály, Ponyiczky Kálmán, Lelkes Pál, Ribárszky Pál, v. Tepliczky János; b) *vidékiek:* Kovács Andor esperes (Orosháza), Benkóczy Dániel esperes (Battonya), dr. Sze-

berényi Lajos Zsigmond esperes (Békéscsaba), dr. Krayzell Miklós (Budapest), vitéz dr. Purgly Emil (Battonya, Tompa-pa), dr. Pesthy Pál egyházközségi felügyelő (Budapest, Széchenyi-u. 2.), Szever Pál (Aszód), dr. Scholtz Oszkár (Budapest, Szentkirályi-u. 51., Luther-Otthon), dr. Zelenka Frigyes (Budapest, Eszék-u. 13—15. II. em.). Intézeti tb. ügyész dr. Roszik Mihály.

3. Az intézet tanári testülete.

Sorszám	A tantestületi tag neve, képesítése és alkalmazásának minősége	Szolgálati évei: más intézetben	Szolgálati évei: ezen intézetben	Szolgálati évei: összesen	Tanított a tanév folyamán	Egyéb szolgálati beosztása
1	**Kiss Sándor** (középiskolai *tört.-földr.*) igazgató	—	32	32	Lélektan III. 3. Neveléstan IV. 4. Közgazd. tan. V. 2. Heti óraszáma 9.	Igazgató, internátusi felügyelő, gondnok, gazdaság- és köztartásvezető
2	**Korom Erzsébet** (okl. ev. *vallástanár)* ideiglenes óraadó	—	1	1	Vallás I—V. 2—2. Kézimunka I–III. 2—2. IV—V. 2—2. Heti óraszáma 18 Csak febr. 1-től tanított	Ifj. Luther-Szövetség elnöke, bibliakörök vezetője, a női kézimunka és kézügyességi szertár őre
3	**Lipter Melánia** (tanitónőképző-int. *német-magyar)* r. tanár	—	13	13	Német I—III. 3—3. IV.—V. 2—2. Angol I—III. 2—2. Alkotmánytan V. 2. Egészségtan V. 1. Mindennapi kérd. III. 1. Heti óraszáma 23.	III. o. főnöke, tanári könyvtáros, cserkészvezető
4	**Medveczky Julia** (középiskolai *mennyt.-fizika*, tanitóképzőkre átm.) r. tanár	—	11	11	Mennyiségtan I. 4. II. 3. III—V. 2—2. Fizika IV. 3. Háztartástan III. 2, Gazdaságtan IV. 2, Gyak. kiképz. V. 2. Mindennapi kérd. II. 1. Heti óraszám 23.	II. o. főnöke, Ifj. Segélyegylet elnöke, fizikai, gazdasági szertár őre.

Sorszám	A tantestületi tag neve, képesítése és alkalmazásának minősége	Szolgálati évei: más intézetben	Szolgálati évei: ezen intézetben	Szolgálati évei: összesen	Tanított a tanév folyamán	Egyéb szolgálati beosztása
5	**Miklós Ida** (polg. iskolai *rajz)* r. tanár	15	17	32	Rajz I—V. 2—2. Kézimunka I—III. 2—2. IV—V. 1—1. Torna I—III, IV—V. 2-2. Tanítói hiv. V. 1. Heti óraszáma 23. Csak febr. 23-ig tanított.	V. o. főnöke, Ifj. Sportkör elnöke, rajz, torna, női kézimunka, kézügyességi szertár őre. Intézőbizottsági tag, tanárkari jegyző.
6	**vitéz Szomjas Frigyes** (polg. isk. *nyelv- [német] történet*, mellékszak *ének*) r. tanár	—	30	30	Magyar III. 3. IV-V. 2-2. Ének I—II. 1—1. III. 2. IV—V. 1—1. Zene I—V. 1—1. Kánt. képz. IV—V. 1—1. Karének I—V. 2. Heti óraszáma 22. Csak márc. 8-ig tanított	Kötelező könyvtár őre. Zeneszertár és zeneműkönyvtár őre.
7	**Tömörkényi Dezső** (polg. isk. *nyelv.-történet* mellékszak torna) r. tanár	3	31	34	Neveléstört. V. 4. Ped. gyak. V. 1. Magyar I—II. 3—3. Történet I. 3, II—IV. 2—2. Gyak. kiképz. V. 2. Mindennapi kérd. I. 1. Heti óraszáma 23.	I. o. főnöke, Ifj. Önképzőkör elnöke, pénztári ellenőr.
8	**Dr. Veress Amália** (középiskolai *természetr.-vegytan*) r. tanár.	—	18	18	Testtan II. 3. Földrajz I. 3, II. 2, IV. 1. Termr. vegytan I—III. 3—3, IV. 2. Gyak. kiképz. V. 2. Tanítói hiv. IV. 1. Heti óraszáma 23	IV. o. főnöke, a földrajzi és természetrajzi szertár őre, febr. 23-tól tanárkari jegyző.
9	**Remenyik László** (elemi iskolai tanító) gyakorlóisk. tanító	7	28	35	Gyak. isk. I—VI. 30. Gyak. kiképz. IV. 2. V. 6. Heti óraszáma 34.	Pénztáros, gyak. isk. szertár és segélykönyvtár őre.
10	**Povázsay Edit** (elemi iskolai tanító) nevelő	—	21	21	Tanulmányi felügyelet	Egyéb internátusi elfoglaltság

Sorszám	A tantestületi tag neve, képesítése és alkalmasának minősége	Szolgálati évei: más intézetben	Szolgálati évei: ezen intézetben	Szolgálati évei: összesen	Tanított a tanév folyamán	Egyéb szolgálati beosztása
12	**Sass Mária** (elemi iskolai tanító) nevelő	—	19	19	Tanulmányi felügyelet	Intézőbizottsági jegyző. Irodai szolgálat.
13	**Korim Kálmán** (okl. ev. lelkész) gimn. vallástanár	—	—	—	Vallás I—V. 2—2. Heti óraszáma 10. Csak febr. 1-ig tanított	Az Ifj. Luther Szövetség elnöke. bibliakörök vezetője
13	**Deme Dezső** óraadó	—	—	—	Rajz I—V 2—2. Heti óraszáma 10 Csak ápr. 1-től tanított	A rajzszertár őre
14	**Gyarmati András** óraadó	—	—	—	Magyar III. 3. IV-V. 2-2. Heti óraszáma 7. Csak ápr. 1-től tanított	
15	**Szederkényi Nándor** óraadó	—	—	—	Ének I—II. 1—1. III. 2. IV—V. 1—1. Zene I—V. 1—1. Karének I—V 1. Heti óraszáma 12. Csak ápr. 1-től tanított	A zeneszertár őre
16	**Fetzer József** (rk. esperes-plébános) hitoktató	—	—	—	R.k. vallás I—II. III—IV, V. 1—1. Heti óraszáma 3.	
17	**Halász Szabó Imre** (ref. lelkész) hitoktató	—	—	—	Ref. vallás I—II. III—IV. V. 1—1. Heti óraszáma 3.	

1. *Kiss Sándor.* Tagja a bányai egyházkerület iskolai bizottságának, az Orsz. Luther-szobor bizottságnak, a békési ev. egyházmegye közgyűlésének, a Magyar Kultúrlígának, az Országos Ev. Tanáregyesületnek, a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, a Magyar Nevelők Egyesületének, a Kir. Magy. Természettudományi Társulatnak, a D. M. K. E.-nek a helybeli Luther Szövetségnek, a helybeli Stefánia-Szövetségnek, stb. Igazgatósági elnöke a helybeli Hangya Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetnek.

2. *Lipter Melánia.* Tagja az Orsz. Ev. Tanáregyesületnek, a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, a D. M. K. E.-nek, a helybeli Luther-Szövetségnek, a Prot. Nőszövetségnek és a helybeli Stefánia-Szövetségnek.

3. *Medveczky Julia.* Tagja a Kir. Magy. Természettudományi Társulatnak, az Orsz. Ev. Tanáregyesületnek, az Orsz. Középiskolai Tanáregyesületnek, a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, Magyar Nevelők Egyesületének, a helybeli Prot. Nőszövetségnek és a helybeli Stefánia-Szövetségnek.

4. *Miklós Ida.* Tagja az Ev. Tanárok Orsz. Egyesületének, a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, a Magy. Rajztanárok Orsz. Egyesületének, a D. M. K. E.-nek, a helybeli Luther-Szövetségnek, a Prot. Nőszövetségnek, a Magy. Nevelők Egyesületének. A szegedi tankerület tanító- és tanítónőképzőiben a női kézimunkának a VMK által megbízott tanulmányi felügyelője. Az Intézőbizottságnak a tanári kar által kiküldött tagja.

5. *Vitéz Szomjas Frigyes.* Emléklapos százados, a III. oszt. Vaskoronarend lovagja. Tagja a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, az Ev. Tanárok Orsz. Egyesületének, a Vitézi Rendnek, a Békésvármegyei Vitézi Társadalmi Bizottságnak, a Polgári Lövészegyesületnek, a helyi Színügyi Bizottságnak, elnöke a szarvasi Levente-Egyesületnek.

6. *Tömörkényi Dezső.* Tagja az Ev. Tanárok Orsz. Egyesületének, a Tanítóképző-Intézeti Tanárok Orsz. Egyesületének, a D. M. K. E.-nek, a Lévai Öregdiákok Egyesületének, Bars-vmei. Egyesületnek.

7. *Dr. Veress Amália.* Tagja a Kir. Magy. Természettudományi Társulatnak.

8. *Remenyik László.* Tagja a Tanítóképző-Intézeti Tanárok

Orsz. Egyesületének, a Kir. Magy. Természettudományi Társulatnak, a Könyvbarátok Szövetségének, A Frontharcos Szövetségnek, a Szarvasi Tanítók Egyesületének.

9. *Povázsay Edit.* Tagja a helybeli Prot. Nőszövetsének, a Jótékony Keresztény Nőegyletnek, a helybeli Luther-Szövetségnek.

10. *Sass Mária.* Tagja a helybeli Prot. Nőszövetség Választmányának és a Jótékony Keresztény Nőegyletnek.

4. Az intézet növendékei.

A) Liceum.

I. osztály növendékei. Osztályfő: ***Tömörkényi Dezső.***

Sorszám	NÉV és vallás	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term.-rajz és kémia	Rajz	Egyházi ének	Ének- és zeneelm.	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Angol nyelv	Rendszeretet	INT DÍJFOKOZAT
	Bátori Rózsa ref.	1	2	3	3	3	2	3	2	2	-	2	2	2	2	2	2	V.
	Dalos Irén ev.	2	2	2	2	3	3	3	3	1	2	3	1	1	2	2	1	—
	Gáspár Erzsébet ref.	2	2	4	3	3	3	4	3	2	-	2	3	2	2	3	2	—
	Gyurik Margit rk.	1	1	3	3	3	3	3	2	1		2	3	2	2	3	2	—
5	Haragos Irén ref.	1	1	3	3	2	3	2	2	2	-	3	3	2	2	3	2	V.
	Horányi Mária rk.	2	2	1	2	2	3	3	2	1	-	1	1	1	2	2	1	—
	Igaz Gizella ev.	2	2	4	3	3	3	1	2	1	2	3	2	2	2	3	3	III.
	Kenyeres Ilona ref.	1	2	3	3	2	3	3	3	2	-	1	1	1	2	2	1	V.
	Kertész Etel rk.	1	1	4	2	2	2	2	2	2	-	3	3	1	2	2	2	V.
10	Kovácsik Éva rk.	2	1	4	3	3	2	4	3	2	-	2	2	1	2	3	2	—
	Kucses Magdolna ev.	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	V.
	Laki Gizella ev.	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	V.
	Lendvai Judit ev.	1	1	3	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1	—
	Medvegy Mária ev.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	3	2	1	1	1	1	—
15	Melis Ilona ref.	1	2	2	3	2	1	2	2	1	-	3	3	2	1	3	1	—
	Mendelényi Ilona ev.	1	1	2	1	2	3	3	2	2	1	1	1	1	2	1	1	V.
	Németh Erzsébet ev.	3	2	3	3	3	2	2	2	2	1	2	3	2	2	3	2	I.
	Partl Gizella ref.	1	2	3	3	2	2	2	1	2	-	3	3	2	2	2	2	V.
	Pataki Sarolta ref.	2	2	3	3	3	3	3	2	2	-	3	3	3	2	3	3	V
20	Pfeifer Mária ev.	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	3	3	1	2	1	1	V.
	Remenyik Ilona ev.	1	2	2	3	3	3	3	3	2	1	1	1	1	1	3	1	—
	Spitzkopf Erzsébet ev.	1	1	3	1	2	2	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1	V.
	Szersa Stefánia ev.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	V.
	Zuberecz Judit ev.	2	1	3	2	3	3	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2	V.
	Évközben kimaradt:																	
	Kovács Ilona ref.																	

II. osztály növendékei. Osztályfő: ***Medveczky Júlia.***

Sorszám	NÉV és vallás	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Test- és élettan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiségtan	Term.-rajz és kémia	Rajz	Egyházi ének	Ének- és zeneelm.	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Angol nyelv	Rendszeretet	INT. DÍJFOKOZAT
	Bartha Erzsébet rk	2	1	2	3	3	3	2	2	2	2	-	3	3	2	2	3	2	V.
	Bárány Katalin rk	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	-	1	1	1	1	1	2	—
	Benedek Melinda ref.	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	-	2	2	1	1	1	1	V.
	Fecske Magdolna ev.	1	1	2	3	3	2	2	3	3	1	1	1	3	3	1	3	2	—
5	Igaz Aurélia ev.	2	1	2	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	1	2	3	2	III.
	Katz Margit ev.	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2	1	1	—
	Kepenyes Anna ev.	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2	3	1	2	2	1	—
	Kis-Vig Mária ev.	1	1	1	3	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	2	—
	Kondacs Jolán ev.	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	—
10	Koren Magdolna ev.	2	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	1	1	2	1	V.
	Kozák Veronika rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	2	2	1	1	1	2	—
	Krajner Margit rk.	1	1	2	3	3	2	3	3	3	2	-	3	3	1	2	3	2	—
	Laczkó Irén rk.	1	1	1	3	1	2	2	2	1	1	-	1	1	1	1	1	2	—
	Mrena Anna rk.	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	-	2	3	1	1	1	2	—
15	**Pribelszki Zsuzsánna** ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
	Solti Anna ref.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	-	2	2	1	1	1	1	—

III. osztály növendékei. Osztályfő: *Lipter Melánia.*

Sorszám	NÉV és vallás	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Lélektan és logika	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Mennyiségtan	Term.-rajz és kémia	Háztartási ism.	Rajz	Egyházi ének	Ének- és zeneelm.	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Angol nyelv	Rendszeretet	INT. DÍJFOKOZAT
	Balassy Magdolna rk.	1	1	3	1	2	2	3	2	1	2	-	2	2	2	2	2	2	—
	Balog Mária ev.	1	2	3	2	3	1	3	2	2	1	1	2	2	2	2	-	2	—
	Dobos Katalin rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	1	—
	Hajba Erzsébet ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	V.
5	Kis Róza ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	2	1	1	1	1	1	—
	Kovácsik Rózsa rk.	1	1	2	2	1	2	2	2	1	2	-	1	1	2	1	2	2	—
	Melis Erzsébet ev.	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—
	Németh Gizella ev.	1	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	I.
	Podani Edit ev.	1	1	2	2	3	1	3	3	1	1	1	1	1	2	1	3	2	—
10	Kenderesi Szabó Julianna rk.	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	-	1	1	1	1	2	2	—
	Szalkai Ilona ref.	1	2	1	2	2	1	2	2	1	1	-	1	2	1	1	1	1	V.
	Szántó Margit ref.	2	3	3	3	3	2	3	3	1	2	-	2	3	1	2	3	2	V.
	Széll Margit rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	2	1	1	1	2	—
	Tamás Lenke rk.	1	1	2	2	2	2	3	3	1	1	-	1	2	1	1	3	1	—
15	Velky Erzsébet ev.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	—
	Évközben kimaradt:																		
	Szalay Irma ev.																		

B) Tanítónőképző.

IV. osztály növendékei. Osztályfő: *dr. Veress Amália.*

Sorszám	NÉV és vallás	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Nev., és tanításlan	Nev., és tan. gyak.	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiséglan	Term.-rajz és kémia	Fizika	Gazdasági ism.	Rajz	Egyházi ének	Ének- és zenetelm.	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Írásbeli dolg. kül.	INT. DÍJFOKOZAT
	Balogh Julianna ref.	1	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2	1	1	-	1	1	1	1	1	V.
	Becskereki Anna ev.	1	1	2	2	2	3	2	1	1	2	2	1	-	2	2	2	1	2	2	I.
	Dankó Margit ev.	1	1	2	1	1	3	3	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	I.
	Elek Ilona ref.	1	1	2	2	1	2	2	1	2	1	1	1	1	-	2	2	1	1	1	V.
5	Falusi Lenke ev.	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	I.
	Frcska Ilona ev.	1	2	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	
	Gál Eszter ev.	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	IV.
	Kollár Anna rk.	1	1	2	1	2	3	1	1	2	1	1	1	1	-	2	1	1	1	1	I.
	Kovács Ilona ev.	1	1	2	1	3	3	1	2	2	2	2	1	2	2	3	3	1	2	2	V.
10	Medgyaszay Ildikó rk.	1	1	2	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	-	2	2	2	2	2	I.
	Paulik Jolán ev.	1	1	2	1	2	1	3	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	II.
	Pohl Ilona ev.	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3	2	1	1	2	I.
	Prámer Jolán rk.	1	1	2	1	2	2	1	1	1	2	1	1	1	-	1	1	1	1	2	I.
	Raffay Eszter ev.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	II.
15	Sárkány Erzsébet rk.	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	-	1	-	2	2	1	1	2	I.
	Skuléty Márta ref.	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	-	1	2	1	1	2	V.
	Szitgethy Rózsi ref.	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	V.
	Szluka Livia ev.	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	1	2	2	2	V.

V. osztály növendékei. Osztályfő: *Miklós Ida.*

Sorszám	NÉV és vallás	Magaviselet	Hit- és erkölcstan	Neveléstörténet	Iskolaszervezettan	Nev. és tan. gyak.	Magyar nyelv	Német nyelv	Alkotmánytan	Mennyiségtan	Egészségtan	Közgazdaságtan	Rajz	Egyházi ének	Ének- és zeneelm.	Zene	Kézimunka	Testgyakorlás	Írásbeli dolg. kül.	INT. DÍJFOKOZAT
	Asztalos Anna ev.	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	V.
	Dalos Etelka ev.	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	—
	Koroknai Matild ref.	1	1	3	3	2	2	3	3	3	1	3	2	-	2	2	1	2	1	V.
	Kvasz Etelka ev.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	II.
5	Németh Margit ev.	1	2	2	3	2	2	2	2	1	1	2	1	1	2	2	1	1	2	I.
	Pepó Erzsébet ev.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	2	V.
	Pukánszky Jolán ev.	1	1	3	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	V.
	Safrankó Gizella ev.	1	2	3	2	2	2	3	2	3	1	2	1	1	2	2	1	1	2	—
	Süle Etelka ev.	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2	1	—
10	Szabolcs Ottilia ev.	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	—
	Szita Olga ev.	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	2	—
	Tóth Mária ref.	1	1	2	1	2	2	1	1	2	1	2	1	-	2	1	1	2	1	V.
	Varga Magdolna rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	1	1	1	1	1	—

5. Gyakorlóiskola.

Beiratkozott 20 fiú, 32 leány, összesen 52 tanuló. Ebből ev. 19 fiú, 29 leány, ref. 1 fiú, 2 leány, r. kat. 1 leány.

A tanulók névsora:

I. osztály.

Filip Margit
Glózik János
Hrncsjár Erszébet
Kis Zsuzsánna*
Liska János
Povázsay Mihály
Szentesi Mária
Valent Erszébet
Zsadon Mária*

II. osztály.

Komár Mária
Korbely Pál
Mikus Etelka
Revuczky Éva*
Ribárszky Judit
Skorka Mihály
Szappanos György

III. osztály.

Adamik János
Domoki Emma
Kugyela Judit*
Molnár János*
Szrnka Etelka
Uhljár Pál

IV. osztály.

Adamik Mária
Furár Zsuzsi
Komár Zsuzsi*
Korbely Anna
Pribelszky Pál
Roszik Mária*
Uhljár Mária*
Valach Zsuzsi
Valent Juliska*

V. osztály.

Demeter Mária*
Feder Anna
Kis János*
Kovács György
Kovács Zsuzsi*
Liska György
Palkovics Ágnes
Rafaj Ibolya
Sutyinszky János
Szrnka Gyula
Varga Ilona
Zuberecz Márton

VI. osztály.

Bencsik Margit
Frcska Zsuzsanna
Gyurik Pál
Hanzó Judit

Kriska Mihály* Uhljár Mária*
Molnár István Skorka Mária*
P. Nagy István

A tanévet szeptember 9-én kezdtük meg.

Október 6-án megünnepeltük az *aradi vértanúk* emlékét, október 31-én a *reformáció emlékét*. December 6-án a *Kormányzó Úr nevenapján* ünnepi istentiszteleten vettünk részt. *Március 15-én* ünnepélyt tartottunk a tanárikar és a tanítónövendékek jelenlétében. Az ünnepi beszédet *Raffay Eszter* IV. éves növendék mondotta. Április 4-én gyászszünet volt. Megemlékeztünk az elhunyt *gróf Teleky Pál* miniszterelnökről. A *Madarak és Fák napját* kirándulással egybekötve június 7-én ünnepeltük meg.

Az őszi és tavaszi meleg napokon a délutáni tanórákat, az útasításhoz híven, az *Erzsébet-ligetben* tartottuk meg, hol a gyermekek a jó levegőn való rendszeres tanulással és játszással foglalkoztak.

A női kézimunkát két csoportban tanította *Pepó Erzsébet* és *Kvasz Etelka* V. éves tanítónövendék, a szaktanár utasítása és felügyelete alatt.

A tanulók résztvettek néhány oktatófilm-előadáson is.

A tanév folyamán meglátogatta iskolánkat, április 22-én, *Janson Vilmos* tanulmányi felügyelő úr.

Az ev. egyházkerületek részéről meglátogatta az iskolánkat április 25-én *Rell Lajos* ny. igazgató úr.

A helybeli gimnázium tanárai 8 esetben tettek látogatást a gyakorlóiskolában.

November 23-án kezdte *dr. Csongrádi János* fogorvos az iskolai-fogorvosi vizsgálatot, január 15 és 18-án pedig a fogorvosi kezelést.

Ez évben 8 ev. tanulónk részesült konfirmációi oktatásban, s járult első alkalommal az urvacsorához.

A téli időben vasárnapi iskolát tartottunk, hol a tanítást és a kántori teendőket a IV. és V. éves tanítónövendékek fölváltva végezték.

Tanulóink gyűjtést rendeztek az Ev. Gyámintézet részére. A gyűjtés eredményét, 20·11 P-t rendeltetési helyére juttattuk.

Az évzáró vizsgálat június 14-én volt, *Kiss Sándor* tanítóképzős és liceumi igazgató elnöklete mellett, a tanárikar és a nagyszámban megjelent szülők és érdeklődők jelenlétében. Ez alka-

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

lommal a gyak. isk. tanulók rajzai és kézimunkái is ki voltak állítva a vizsgateremben.

A tanulók teljes számban vettek részt a befejező képesítővizsgálatok június 17—18-án tartott gyakorlati tanításain.

Kiváló előmenetelük és jó magaviseletük elismeréséül az intézet által adományozott jutalomkönyveket a *-gal jelzett gyakorlóiskolai tanulók kapták.

6. Az intézet gazdasága és személyzete.

A békésszentandrási határban fekvő gődénylaposi szántóföld, 52 kat. hold kiterjedésű tanyásbírtok, mint a helybeli Luther-Árvaházzal közös tulajdon, ezidén is bérbe volt adva, mégpedig 1936. augusztus 20, napjától kezdődő 10 gazdasági évre, vagyis 1946. szeptember 26-ig *Csernus Ferenc* békésszentandrási lakos haszonbérlőnek. A bérleti szerződés alapján a tanítónőképzőre eső évi bér 36 q búza és 11 q árpa. Az egész bírtok az 1940. év folyamán semmit sem termett, mert egész terjedelmében a tavaszi vízáradás alá került. Ez a katasztrófális vízáradás az 1941. év januárjában megismétlődött. A víz mindent elborított, kivéve a tavaly helyreállított tanyaépületeket. Termést ebben az évben sem adott a föld.

A hálás nyilvántartás végett meg kell említeni, hogy a tanítónőképző ezidén is használta a Szarvas nagyközség által ingyenhasználatra átengedett 3000 négyszögöles községi földet, a mangolzugi szőlőkön túl fekvő Körös-parton mint konyhakertet és gyakorlókertet házikezelésben. Mivel azonban a községi képviselőtestületnek az intézet segélyezésére vonatkozó határozatát a törvényhatóság rendelkezése folytán ezentúl évről-évre kell kérni, ezidén már az intézet részére megszavazott községi segély csak egy gazdasági évre szólt. Egyébként a segélyezés mértéke továbbra is a régi maradt, vagyis az említett szántóföld ingyenhasználatán kívül 25 métermázsa búza, 10 métermázsa árpa és 30 métermázsa csöves tengeri évi segély.

A Haviár-háznak és a Lukes-teleknek összefüggő konyhakertjét is házi kezelésben műveltük, és termésével az internátus szükségletét láttuk el. Az intézeti köztartás konyhai hulladékaiból egész éven át sertéseket tartottunk és részben azok hízlalásával fedeztük a köztartás zsír- és hússzükségletet.

A csabacsűdi közlegelőn bírt 2 és ¼ legelőjárásnyi köz-

legelőrészünket a gazdasági év tartamára bérbe adtuk járásonként 40 P. bérért.

Az intézet gazdaságának mindenesmunkáját, valamint az internátusi vízhordást *Surina Mihály* állandó férficseléd látta el; a kisinternátusban és a Tessedik-épületben *Osztroluczky Pál* mindenes dolgozott. Utóbbi alkalmazottunk 1941. július 1—29., aug. 9—14. és aug. 23—szept. 6. katonai szolgálatot teljesített.

Az intézet közétkezőjét, háztartását és kertgazdaságát a tanév folyamán özv. *Boross Józsefné* házvezetőnő vezette kiváló hozzáértéssel és lelkiismeretes buzgósággal. Ez volt negyedik szolgálati éve.

7. Az intézet és internátus telkei, épületei és karbantartásuk.

A tanítónőképzőnek, illetve leányliceumnak négy telke van egymás szomszédságában. A tanítás összes helyiségei és az internátus kétharmada elférnek a gimnázium tulajdonát képező és örökhasználatra átengedett Tessedik-épületben. Az internátus egyharmada a szomszéd kisinternátusi telken van, a közétkező, a vele kapcsolatos raktárak és a konyhakert az ugyancsak szomszédos Haviár-házi és Lukes-telken voltak. A kisinternátus épületei ezidén nem szolgálták az internátusi célt, mert a liceummá való átszervezkedés átmeneti idejében az internátusi növendékek elfértek a Tessedik-épület nagyinternátusában. A Lukes telek *épületei* sohasem voltak az intézet közvetlen használatában, mert azokat megszerzésük óta állandóan bérbeadtuk.

A Haviár-ház telkének déli mesgyéjén lévő korhadt keritést április 9-én a szélvihar kidöntötte, helyette teljesen új keritést csináltattunk a telek egész hosszában. Ezenkívül az intézet telkein csak kisebb és elkerülhetetlen tatarozási munkák történtek.

* * *

A föntebb fölsorolt telkeken és épületeken kívül a szarvasi ev. tanítónőképző és leányliceum az elmult tanév folyamán egy újabb nagyszabású vagyontárggyal gazdagodott. Megszerzésének története vázlatosan a következő. A tanítónőképző helyi bizottságának kérelmére, amelyben a Szarvason felállítandó női tanítóképző-akadémia részére *a község nagyobbmérvű anyagi támogatásért folyamodott*, az 1938. évi augusztus 25-ik napján tartott rendes községi közgyűlés (161—1938.). egyhangú lelkes határozattal kimondta, hogy amennyiben a tanítónőképző-akadémia

Szarvas községben állíttatnék fel, elvben hozzájárul ahhoz, hogy az akadémia céljára a község tulajdonát képező, u. n. volt *Bárány-vendéglő* átengedtessék a bányai ev. egyházkerület részére tulajdon gyanánt. Az épületben jelenleg a *m. kir. posta* és a *m. kir. pénzügyőrség* hivatalai, továbbá magánlakások vannak. A telek területe 946 négyszögöl, rajta két épület: az utcai mesgyén egyemeletes, 48·30 m. hosszú, 14 70 m. széles főépület, a hátulsó mesgyén 34 00 m. hosszú, 10·60 m. széles, földszintes, bolthajtásos melléképület. A bányai ev egyházkerület közgyűlése 1940. szeptember 12-én 20. jkvi p. a. fogadta el az ajándékozásról szóló ajánlatot s ennek alapján Szarvas község képviselőtestülete 1940. október 30. napján tartott rendkivüli közgyűlésben, 226—1940. közgyűlési sz. a. *döntő határozatot hozott a föntebb emlitett ház és telek ajándékba adásáról.* A békésvármegyei törvényhatósági kisgyűlés, mint a község fölöttes hatósága, 260. kisgy.—1941. sz. alatt jóváhagyta a községi ingatlantulajdon elajándékozásáról szóló községi határozatot.

Ez az új szerzemény, megfelelően kiegészitve, átépitve és kitatarozva, alapját fogja képezni a szarvasi ev. tanitóképző és leányliceum jövendő fejlődésének. Nincs már messze az idő, amidőn intézetünk oktató és internátusi helyiségei minden tekintetben a mai kor követelményeinek megfelelő elhelyezést nyernek: olyan állapot ez, amire *jogos kifogások emlegetésével*, évtizedek óta türelmetlenül vár nemcsak az intézet tanári testülete, de a leányaik taníttatását és nevelését korszerű környezetben kereső szülők társadalma is.

8. Berendezés. Fölszerelés. Könyvtár.

Az intézet gondnoki leltára nem gyarapodott nagyobbértékű beszerzéssel.

A tanári könyvtár a folyó iskolai évben vétel utján 11 művel 11 kötetben, 52·50 P. értékben, ajándék útján 17 művel 17 kötetben 19 P értékben, összesen 28 művel 28 kötetben 71·50 P értékben gyarapodott. A jelenlegi állomány 4586 mű 5559 kötetben, továbbá a nem lajstromozott időszaki kiadványok és másodpéldányok.

A könyvtár részére a tanév folyamán érkezett fontosabb ajándékok a következők; 1. dr. Scholtz Oszkártól Bürger G. A.: Sämmtliche Werke; 2. M. Kir. Postaigazg.-tól: Vajda Pál: Mesél

a hangszóró; 3. Erdős Zoltántól: Nemzet-nevelési tervezet; 4. A Gyulai Városi Muzeumtól: Banner J.: Régészeti kutatások Békésmegyében: 5. Kat. Középisk Főigazg.-tól: Évkönyv 1939-40: 6. Magy. Turista Szöv.-től: Kessler H.: Az aggteleki barlang: 7. Ősz Bélától: Felsőmagyarország iskolaügye a cseh megszállás alatt; 8. M. Irod. Társ. Orsz. Szövetségtől: Gyöngyösi István Társaság: Almanach 1938/9. Hanzó Lajostól: Az erdélyi szász önkormányzat kialakulása. (Ahol a szerző nincs feltüntetve, ott a szerző maga az ajándékozó).

A tanári kar a következő folyóiratokat járatja:

a) *Vallásos és egyházi folyóiratok*: Magyar Protestánsok Lapja, Missziói Lapok.

b) *Humánus és vegyes tárgyú folyóiratok:* Magyar Nyelv, Magyarosan, Népélet, Turán, Földrajzi Közlemények, A Földgömb, Magyar Szövetkezés, Vasárnapi Könyv, Hivatalos Közlöny, Magyar Pedagógia, Protestáns Tanügyi Szemle, Magyar Tanítóképző, Evangélikus Népiskola, Néptanítók Lapja, Tündérujjak, Magyar Kulturszemle.

c) *Természettudományi folyóiratok:* Természettudományi Közlöny, A Természet, Buvár, Növényvédelem, Kertészet.

d) *Szórakoztató folyóiratok:* Pásztortüz, Protestáns Szemle, Kelet Népe.

A gyakorlóiskolai kölcsön-tankönyvtár állománya (160 drb.) a folyó tanévben 25 drb. új könyvvel szaporodott a beíratási díjakból. Valamenyit szegénysorsú tanulóink között osztottuk ki kölcsönkönyv gyanánt. A beíratási díjak felét a *Protestáns Tanítói Internátusok alapja* javára fizettünk be.

9. Bentlakás. Közétkező. Küntlakás.

A 100 internátusi hely közül 70 van a Tessedik-épületi nagyinternátusban, 30 a kisinternátusban. Ezidén a kisinternátus helyiségei üresen maradtak. A bentlakó növendékek a Haviár-házi közétkezőbe jártak étkezni, háromszor naponta. Az asztalterítést és a leszedést maguk a növendékek végzik hetesrendszerben. A tízórait és az uzsonnát a Tessedik-épületben osztjuk szét a növendékek között, a megfelelő óraközben. Ahhoz képest, hogy bizonyos élelmiszerek fogyasztása hatóságilag is korlátozva van, de a mai nehéz drágaságban és árúhiányban nehézséget is okoz a szükséges anyagok beszerzése, internátusunk élelmezése bőséges, tápláló és izletes. Internátusi közétkezőnk minden áldozatot

meghoz, hogy a növendékek testi fejlődésükhöz és egészségük fenntartásához szükséges elegendő táplálékban részesüljenek.

Mióta a növendéklétszám megengedi, az internátus csak bentlakásra vesz fel vidéki növendékeket, küntlakást senkinek sem engedélyez.

10. Nevelés és tanítás. Kántorképzés.

Nevelés. Intézetünk ezidén is a régi bevált módszerekkel törekedett szolgálni a művelt és vallásos magyar úrinő, illetve tanítónő nevelését A tanári kar munkája el is érte kitűzött célját, mert növendékeink viselkedése az egész tanév folyamán nem adott okot különösebb kifogásra. Ezidén is termette értékes gyümölcseit Intézőbizottságunknak még 1934. július 13-án 11. jkvi p. a. hozott határozata, *amellyel megszüntette az internátusi növendékek kijárását helybeli vendéglátó családokhoz.* Mióta ez a gyakorlat életbe lépett, megszüntek azok a régi bajok, amelyek eladdig a kijárások kapcsán különböző fegyelmi esetek alakjában jelentkeztek. Azelőtt sok ártalmas befolyás érvényesült az internátus növendékeinek viselkedésében egyes családok részéről. Természetes, hogy az ilyen eset *csak sajnálatos kivétel,* de baj az, hogy a kivételekkel nem lehet külön harcba szállni.

Növendékeink engedelmessége, tisztelettudása, helyre magaviselete általában oly kifogástalan, hogy azt fölismeri minden idegen, aki meglátogatja intézetünket. Az ifjúság vallásos érzületét bizonyitja, hogy vallási kötelezettségeiknek minden alkalommal szívesen, kényszerűség nélkül tesznek eleget. Osztályonkint, illetve hálótermenkint, bibliakörökben vannak csoportosulva, saját jószántukból. Reggel fölkelés, este lefekvés előtt Bibliát olvasnak magyar, illetve német nyelven. A bibliakörök munkáját a vallástanár irányitja.

A növendékek nevelését szolgálják: nevelők és tanárok közvetlen személyes hatása, a tanitási órák, a gondosan megválogatott olvasmányok. az iskolai vagy iskolán kívüli ünnepélyek. A tanítás kezdete előtt minden reggel könyörgést tartottunk, amelyen részt vettek az intézet prot. növendékei egy nevelő és egy vagy több tanár felügyelete mellett. Az imát egyik növendék olvasta, a kezdő és bezáró éneket naponta más növendék kisérte harmóniumon. Az internátusi növendékek este is tartottak hasonló könyörgést lefekvés előtt. Vasáraponkint az összes növendékek templomba mentek az *egész tanári kar* kiséretében,

kivéve a hideg téli hónapokat, amikor a vallástanár tartott házi-istentiszteleteket.

A tanárikar állandó és tervszerű nevelési munkáját kiegészítették különböző nevelőhatású alkalmi események és ünnepélyek is. Szeptember 15-én az egész intézet résztvett az Ótemplomban tartott hazafias istentiszteleten, midőn az egész, boldog országgal együtt *Erdély hazatérését* ünnepeltük. Utána a növendékek rádión hallgatták a *kolozsvári fogadtatási ünnepély* rádióközvetítését. *Október 6-án*, a szarvasi ifjúsági egyesületek kegyeleti stafétafutásának ünnepélye keretében, a hősi szobornál tartott *hazafias ünnepélyen* a tanítónőképző ifjúsági énekkara a Nemzeti Hiszekegyet énekelte. Október 31-én délelőtt az Ujtemplomban vettünk részt ifjúsági *reformációi ünnepi istentiszteleten;* délután fél 5 órától kezdve a gimnáziummal együtt *reformációi emlékünnepélyt* tartottunk a tornacsarnokban, amelynek 9 műsorszáma közül az utolsó négyet a tanítónőképző szolgáltatta: hegedű-, zongora- és harmoniumtriót adtak elő: Pukánszky Jolán V., Raffay Eszter, Balogh Júlia és Szluka Lívia IV. é. növendékek; Szigethy Róza IV. é. n. szavalt, Pukánszky Jolán V. é. n pedig vezényelte az ifjúsági énekkar előadásában: Isten a mi oltalmunk . . . és Himnusz énekszámokat November 1-én a tanárikar és az ifjúság fél 10 órától *úrvacsorához* járult az Ótemplomban, melynek előkészítését és kiosztását Korim K. vallástanár végezte. Ugyanezen nap délutánján az intézet feldíszitette a *hősök temetőjében* a tanítónőképzőnek kiosztott 6 hősi sírt, de a hagyományos iskolaközi emlék-ünnepély elmaradt a közben bekövetkezett rossz idő miatt. Koszorut helyeztünk ugyanakkor Haviár Daninak, az intézet eddigi legnagyobb jótevőjének sírjára is. November 2-án a püspök úr rendelkezésére tanítási szünetet tartottunk a *Magyar Felvidék* visszatérésének emlékezetére. December 6-án a Kormányzó Úr Őfőméltóságának névnapján szünetelt a tanítás. Este az V. éves növendékek kettős előadást rendeztek: első felét a Kormányzó Úr névnapi ünneplésének szentelték, második felében mikulás-esti mókás számokat adtak elő, utána pedig éjfélig táncoltak. Február 23-án, az intézet újból megszervezett cserkészcsapatával karöltve, a IV. évesek *farsangi mókás-előadást* tartottak, ezuttal a hagyományos szokástól eltérően, nyilvánosat a tornacsarnokban. (L. a Cserkészcsapat ezévi jelentését.) Az előadás szép anyagi sikerrel is járt, melyet a cserkészcsapat és a IV. o. növendékei az erdélyi magyar anyák megsegítésére fordítottak.

Március 15-én délelőtt 9 órától a tanári kar és az ifjúság ünnepi istentiszteleten vett részt az Ótemplomban; délelőtt 11 órától a Hősi-szobor mellett, a *Tűzharcosok* által rendezett *hazafias ünnepélyen* a tanítónőképző énekkara bevezetőül a nemzeti Hiszekegyet énekelte. Délután 5 órától a gimnázium tornacsarnokában, a gimnázium ifjúságával közösen megrendezett *hazafias emlékünnepélyt* tartottunk, melynek 9 száma közül az utolsó ötöt a tanítónőképző szolgáltatta. Az ünnepélyt a tanítónőképző részéről vitéz Szomjas Frigyes és Tömörkényi Dezső tanárok rendezték. Május 25-én, az előljáróság által rendezett *hősi emlékünnepen* szintén tevékeny résztvett a tanítónőképző ifjúsági énekkara: az ünnepély bevezető énekszámát, a Nemzeti Hiszekegyet a tanítónőképző ifjúsága adta elő, Szederkényi Nándor óradó zenetanár vezényletével. Sajnos a közbejött zápor az ünnepély folytatását megakadályozta.

A hazafias nevelés szolgálatába állítottuk annak a mély nemzeti gyásznak érzelmi hatását is, mely az április 3-án tragikusan elhunyt gr. *Teleky Pál* miniszterelnök váratlan halálával szakadt a nemzetre. A nemzeti gyász fájdalmában mély részvéttel osztozott az intézet; két napon keresztül, a gyászesetre való tekintettel, intézetünkben is szünetelt a tanitás; április 4-én délelőtt 9—10 óra között minden évfolyamon, az osztályfők méltatták az ifjúság előtt az elhunyt miniszterelnök életének és halálának történelmi jelentőségét.

A vallásos nevelés szolgálatára felhasználtunk minden hagyományos évfordulót, alkalmi eseményt, ünnepélyt, vagy megemlékezést, a már említetteken kívül. Március 22--30-ig, növendékeink naponta vettek részt a Szarvason tartott evangélizációs előadásokon, illetve istentiszteleteken. Előadók voltak ez alkalommal *Frenyó Lászlóné* és *Harmati Béla* ev. lelkész. Az evangélizációs-hét első napján intézetünk növendékei egész nap *csendes napot* tartottak; 4 órától kezdve a tanári kar és az ev. növendékek deprecatión vettek részt, és az Úrvacsorához járultak, melyet ezuttal *Szlovák Miklós* vallástanár és Harmati Béla ev. lelkész szolgáltattak ki. Ifjúsági énekkarunk háromszor, március 24., 26. és 30-án énekszámmal szerepelt az Ótemplomban az evangélizációs Istentiszteleteken.

A VKM 2553—1940. eln. sz. rendeletével létesített *Középiskolai Tanulók Külföldi Kapcsolatainak Irodája* első évben irányította a belföldi és külföldi diáklevelezést. Az Iroda felhivására a tanári kar Lipter Melánia tanárt bízta meg a külföldi diáklevelezés veze-

tésével. A politikai események miatt nem lehetett olyan kiterjedt, mint az előző években. Nem indulhatott meg a német társintézettel a levelezés, csupán egyénileg levelezett mintegy harminchat növendék német diáklányokkal. Nagy örömet keltett a finn diáklányokkal való levelezés megindulása. Csak a tanév vége felé érkezett meg az első nyolc levél. Reméljük, hogy a jövő eseményei lehetővé teszik majd a nagy baráti német nemzettel és finn testvéreinkkel a kapcsolatok elmélyítését.

Tanítás. Oktató munkánkban szorosan alkalmazkodtunk az állami tantervhez. Gondot fordítottunk a megfelelő tárgyakban az előírt számú dolgozat elkészítésére, főképen a magyar fogalmazásbeli jártasság és helyesírási biztosság tanítására. Tanítási munkánk a püspök úr által jóváhagyott és a kir. főigazgató úr részéről felülvizsgált részletes tanmenetekhez igazodott. Az igazgató minden havi értekezleten jelentést tett a szaktanárok tanmenetszerű előhaladásáról. Ugyanekkor történt gondoskodás annak pótlásáról, ha valami oknál fogva bármelyik tárgyban elmaradás mutatkozott. Ez a gyakorlat tette lehetővé, hogy a szaktanárok sohasem maradtak el lényegesen tanmeneteiktől, és az anyagot feldolgozták az előírt időre. Ugyanezzel a módszerrel történt a dolgozatírások menetének a nyilvántartása is.

A tanárikar többször foglalkozott a *nevelés és tanítás* kérdéseivel a havi értekezleteken. A tanévnyitó ünnepélyen az igazgató tartott módszeres tárgyú felolvasást a liceumban folyó természettádományi oktatás *gyakorlatias irányú kiviteléről.* Az első módszeres tanári értekezleten *dr. Veress Amália* tartott módszeres előadást a *természetrajztanításnak gyakorlati vonatkozásairól,* a második módszeres tanári értekezleten *Medveczky Júlia* értekezett: *Miként tehetjük gyakorlativá a fizikatanítást a tanítónőképző IV. osztályában* címen. Ezéken kívül a havi tanári értekezleteken több alkalommal tárgyaltuk a nevelés és tanítás esetenkint fölmerülő alkalmi módszeres kérdéseit.

A különböző szaktárgyak oktatásának gyakorlatiassá tételét szolgálták a szaktanárok által vezetett tanulmányi kirándulások. *Lipter Melánia* vezetésével az V. éves növendékek 1941. május 1-én délelőtt az egészségtan óráról a helybeli *Stefánia Szövetség* berendezését s az orvosi rendelést látogatták meg. Május 2-án az alkotmánytan óráról felkeresték a telekkönyvi hivatalt és a kataszteri hivatalt. A hivatalok vezetői mindenütt szíves készséggel nyujtottak szakszerű magyarázatokat. *Medveczky Júlia* tanulmányi

kirándulást vezetett március 29-én Fehér Lajos helybeli hentes- és mészárosmester húsáruüzletének megtekintésére a III. osztály háztartástani órájáról; május 2-án dr. Seregély László ügyvéd méhészetének megtekintésére a IV. oszt. gazdaságtani órájáról; május 14-én a Pepi-kerti konyha- és virágkertészetbe a III. oszt. gazdaságtani órájáról; május 23-án dr. Tokai Lajos röntgen-laboratoriumába a IV. oszt. fizika órájáról; május 24-én a helybeli Tessedik Sámuel Középfokú Gazdasági Tanintézet bikazugi gazdaságába a III. és IV. oszt. gazdasági és háztartási órájáról. *Dr. Veress Amália* tanulmányi kirándulást vezetett október 10-én az I. évesekkel, október 15-én a II. évesekkel a mezőre természetrajzi óráról; november 19 én a helybeli ecetgyárba a IV. évesek kémia órájáról; március 5-én egyik helybeli fazekasműhelybe a III. évesek ásványtan- és kémia órájáról; március 7-én egyik helybeli tímárműhelybe a IV. évesek kémia órájáról; március 29-én a helybeli ecetgyár megtekintésére a III. évesek kémia órájáról; június 7-én a mezőre az I—II. évesek természetrajz órájáról. *Tömörkényi Dezső* az I. osztály főnöke 1941. június 2-án, pünkösd másodnapján délután kirándulásra vitte az I. osztályt az Élő-Körösön épülő nagyszabású duzzasztóműhöz. A kiránduláson részt vett 10 bentlakó és 1 helybeli növendék. A kirándulást megelőzőleg a vezető tanár táblarajzzal elmagyarázta, hogy a készülő nagy mű célja a Körös vizét 5 méterrel megemelni, ezáltal a Körösöt hajózhatóvá tenni, az Alföld egy részét öntöztetni nagy szárazságok idején. A duzzasztónál munka nem folyt a nagy áradás miatt, de egy felügyelőtől szakszerű magyarázatot kaptak a munkálat céljáról, menetéről, a mű leendő működéséről.

Az oktatás céljára gyümölcsözött néhány tanulságos filmelőadás meglátogatása. Ezek közül kiemelendők: Kalifornia című mozgókép-előadás október 25-én, Kelet felé menetelünk november 12-én, a Hangya-Szövetkezet ipari- és kereskedelmi vállalatait szemléltető mozgóképelőadás május 23-án, az Alkazár február 17-én.

Kántorképzés. A kántorképzést az 1927. évi október hó 27-i egyet. közgyűlés által életbeléptetett kántorképzési tanterv alapján végeztük. A IV—V. oszt.-ban heti 1—1 órában készítettük elő a kántori tanfolyamra jelentkezett növendékeket. A kántorjelöltek naponként felváltva orgonáltak a reggeli és esteli könyörgéseken, a téli vasárnapokon tartott háziistentiszteleteken, továbbá az intézeti növendékek úrvacsorája alkalmával. A refor-

mátus jelöltek a ref. istentiszteleteken orgonáltak. Arra iörekedtünk, hogy a kántorjelöltek minél többször gyakorolhassák magukat a liturgikus istentiszteleti orgonálásban, éneklésben és karvezetésben.

A kántorképzést v. Szomjas tanár vezette a tanítónőképző két felső osztályának megfelelő két csoportban, március 8-án történt kibetegedéséig. Azóta a tanévvégéig szünetelt a kántorképzés, és kántorképesítő-vizsgálatot sem tarthattunk a tanár betegsége miatt. A tanfolyamon a következő növendékek vettek részt: a IV. évesek közül Balogh Júlia, Becskereki Anna, Dankó Margit, Elek Ilona, Falusi Lenke, Gál Eszter, Paulik Jolán, Prámer Jolán, Raffay Eszter, Sárkány Erzsébet, Szigethy Rózsa, Szluka Livia; az V. évesek közül Asztalos Anna, Koroknai Matild, Kvasz Etelka, Németh Margit, Pukánszky Jolán, Safrankó Gizella, Tóth Mária.

11. Gyakorlati kiképzés.

A gyakorlati kiképzés a tanterv utasitása szerint ment végbe. A IV. és V. évesek mindennap hospitáltak fölváltva a gyakorlóiskolában.

Hetenként egyszer két IV. éves növendék tanított egy-egy félórában, összesen 41 félórát. Egy-egy növendék kétszer-háromszor tanított. Az előkészitést és a birálatot a gyakorlóiskola tanítója vezette.

Az V. évesek heti 3 órában 6 félórás tanitást tartottak. A második félévben a folytatólagos tanítást is gyakorolták, összesen 113 félórában. Egy-egy növendék átlag 8 alkalommal tanított. A IV. éves növendékek tanitásai felölelték az I.—II. elemi osztály tantárgyait, az V. éveseké pedig kiterjedt a hatosztályos elemi iskola minden tantárgyára.

A téli időben a IV. és V. éves növendékek vasárnapi iskolát tartottak a gyak, isk. tanulóinak, melyre a vallástanártól nyertek előkészítést. A tanítás a gyakorló isk. tanítója jelenlétében történt.

Különös gondot fordítottunk arra, hogy az új tanterv szellemét a gyakolati tanításban is megvalósitsuk. A tanítási vázlatok készítésére gondosan ügyelünk.

A rendtartási naplókat a gyak. isk. tanító ellenőrzése mellett a IV. és V. éves növendékek vezették.

12. Ifjúsági egyesületek.

1. **Ifjúsági Luther-Szövetség.** Tanárelnöke az első félévben Korim Kálmán vallástanár volt, a második félévben Korom Erzsébet vallástanár. 1940. október 9-én alakult meg 47 taggal. Az alakuló gyűlésen a tisztikar tagjaivá a köetkező növendékeket választották meg:

Ifjúsági elnök: Kvasz Etelka V. é. n., belmissziói titkár: Pepó Erzsébet V. é. n., jegyző: Safrankó Gizella V. é. n., aljegyző: Paulik Jolán IV. é. n., pénztáros: Szita Olga V. é. n., ellenőr: Dankó Margit IV. é. n., laptáros: Raffay Eszter IV. é. n., karvezető: Szabolcs Ottilia V. é. n., főrendező: Német Margit V. é. n., rendezők: Német Gizella, Hajba Erzsébet III. é. növendékek, Igaz Aranka. Koren Magda II. é. növendékek, Szersa Stefánia és Laky Gizzella I. é. növendékek.

Luther-Szövetségunk célja a vallásos és lelki élet ápolása és mélyítése, a ránkbízott fiatal lelkekben. Ezt a célt szolgálták gyűléseink, melyek műsorát a tagok maguk állították össze és gyakorolták be, hogy ezzel is önálló munkához szokjanak. Az év folyamán 1 alakúló gyűlést, 8 rendes gyűlést és 1 záró gyűlést tartottunk. A műsort imák, vallásos tárgyú szavalatok, zeneszámok, énekszámok, dolgozatok és felolvasások képezték. Október 31-ét Luther-szövetségünk a gimnázium Luther-szövetségével karöltve, nyilvános ünnepély keretében ülte meg.

A Luther-Szövetség keretében működött a bibliakör, úgyszintén a vasárnapi iskola is. Ezenkívül minden hét szombatján egy diakonissza testvér bibliaórát tartott evang. növendékeink számára.

Télen vasárnaponként növendékeink a tanári karral együtt az iskolában tartott házi Istentiszteleteken vettek részt. Ősszel, valamint tavasztól kezdve vasárnaponként az Ótemplomban tartott ifjúsági, vagy rendes Istentiszteletet látogatták.

A vallásos élet ápolása céljából igyekeztünk könyvtárunkat szaporítani. Ebben az évben könyvállományunk négy művel gyarapodott. Egyházi lapokat is járattunk, ezek a következők: Evangélikus Élet, Harangszó, Gyermekgyülekezet, Keresztyén Igazság, Pro Christo. A tagok részint egyenként, részint csoportosan még az „Ifjú évek" című folyóiratot járatták.

Ifjúsági gyámintézet. Bevétetele a mult évi maradvánnyal együtt: 250.97 P. Kiadások adományokra, segélyekre, előfizeté-

sekre és beszerzésekre: 85·46 P. Maradvány, mint betét: 162·40 P., s mint készzénz: 3·11 P.

2. **Az ifjúsági önképzőkör.** Tanárelnöke a tanárikar megbízásából *Tömörkényi Dezső* tanár volt. Tisztikar: ifj. elnök Varga Magda V. é. n., alelnök Szigethy Rózsa IV. é. n., jegyző Süle Etelka V. é. n., aljegyzők Elek Ilona és Balogh Júlia IV. é. növendékek, pénztáros Szabolcs Ottilia V. é. n., ellenőr Paulik Jolán IV. é. n., könyvtáros Pepó Erzsébet V. é. n., alkönyvtárosok Prámer Jolán IV. é. n., Hajba Erzsébet III. é. n., laptáros Kovács Ilona IV. é. n., főrendező Skultéty Márta IV. é. n., énekkarvezető Pukánszky Jolón V. é. n., rendezők Szántó Margit III. é., Bartha Erzsébet, Benedek Melinda II. é., Szersa Stefánia, Laki Gizella I. é. növendékek.

A kör tíz gyűlést tartott, ebből két ünnepi gyűlés volt október 6-án és március 15-én. Az október 6-i gyűlést a kör zárt díszgyűlésként tartotta, a március 15-i gyűlést a gimnázium ifj. önképzőkörével együtt a nyilvánosság jelenlétében. A gyűléseken elhangzott 15 szavalat, 11 felolvasás, 3 szabadelőadás, 8 karének, 3 magánének, 8 zeneszám.

A március 15-i ünnepélyen a leányliceum és tanítónőképző a következő műsorral szerepelt a gimnázium műrora után:

Chován: Magyar táncok. Zongorán játszották Hajba E. és Kovácsik R. lic. III. o. növendékek. Siklós: Kis kertemben és Kodály: Kállai kettős. Zongora és hegedű kisérettel énekelte a tanítónőképző intézet énekkara. A kart vezette Pukánszky J. V. é. növendék. Magyar ének — 1940. Szavalta Süle Etelka V. é. növendék. Farkas Ferenc: Négy magyar népdal Zala vármegyéből. Énekelte a tanítónőképző énekkara. Vezette Pukánszky J. V. é. növendék. Himnusz. Énekelte a tanítónőképző énekkara Pukánszky J. V. é. növendék vezetésével.

A pénztár állapota: áthozat volt mult évről 28·56 P, ez évi bevétel volt 226·41 P, összes bevétel 254·97 P; kiadás volt 220·84 P; összes maradvány 34·13 P, mely a Szarvasi Hitelbankban van elhelyezve.

Könyvtári ügyek: az ifj. könyvtárban a kötetek száma 1251 darab. Az önképzőkör vett 10 darab könyvet 34·40 P értékben, az ifjúság vett elvesztett művek pótlásául 4 kötetet 23·— értékben. Tanárkari határozat alapján az önképzőkör leltárába soroztattak a kötelező pedagógiai olvasmányok, számszerint 36 darab

72·— P értékben és egy helyesírási táblázat 50 fillér értékben· 28 darab füzetes színmű, 12 darab szépirodalmi kötet szintén leltárba vétettek.

3. **Ifjúsági Segélyegylet.** Tanárelnöke *Medveczky Júlia*, jegyző Tóth M. V. é. n., pénztáros Asztalos A. V. é. n., választmányi tagok: Dalos E., Németh M. V. é. n., Pohl I., Sárkány E. IV. é. n., Kiss R., Melis E. III. é. n., Kondacs J., Pribelszky Zs. II. é. n., Kucses M., Mendelényi I. I. é. n. Tagja az intézet minden növendéke, a tagsági díj 80 fillér volt. A segélyegylet jövedelmét képezik ezenkívül a javító-vizsgálat után fizetendő díjak és a növendékek által elhagyott tárgyak megőrzéséért fizetett pár filléres őrzési díjak is.

A segélyegylet idei vagyoni állása a következő: maradvány a mult évről 1018·68 P, összes bevétel a kamatokkal együtt 420·04 P, összes kiadás 495.17 P. Jelenlegi vagyon 942·55 P. (A 140 P névértékű Gisz részvényeket és a 20 fillér értékű hadikölcsönkötvényt is beleértve.)

Az Ifj. Segélyegylet keretében működik a tanulói segélykönyvtár, amelynek készletéből a segélyegylet szegénysorsú növendékeket lát el kölcsön tankönyvvel, darabonként 30 fillér használati díj ellenében. Ezt a könyvtárat a segélyegylet állandóan gyarapítja és rendben tartja. Ezidén az I—III. liceumi osztály növendékei részére 146 darab, a tanítónőképző IV. osztályának elemi iskolai fizikai gyakorlataihoz 2 darab, tehát összesen 148 darab tankönyvet vásárolt és köttetett be összesen 376·75 P értékben. Ebben bentfoglaltatik az a 40 darab könyv is, amelyet a segélyegylet a tehetősebb növendékekkel közösen vásárolt Az utóbbi könyvek árának felét a segélyegylet, felét a növendékek fizették; a segélyegylet a könyvet beköttette és ez egy évi díjtalan használat után a segélyegylet tulajdonába ment át. A segélyegylet könyvállományából összesen 272 darab régi tankönyvet selejteztünk ki, ezek tanítónőképző számára írt tankönyvek voltak, amelyek liceumban már nem használhatók. Beszereztünk egy templomi énekeskönyvet is. Így most a segélyegylet könyvállománya 358 darab tankönyvből és 31 darab énekeskönyvből áll.

A fentebb közölt könyvállományban a segélyegylet külön kezeli a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület többszörös nagylelkű adományaiból létesült DMKE-tanulói segélykönyvtárat. Sajnos, a kiselejtezés a DMKE könyvtárat is súlyosan érin-

tette, 132 darab tankönyvből 85-öt elavultság miatt ki kellett selejtezni, úgy, hogy a könyvtár állománya jelenleg csak 47 darab tankönyvből áll, de még így is sok szegénysorsú tanuló tanulmányait könnyíti meg.

4. A **95. sz. Papp-Váryné Sziklay Sz. cserkészleánycsapat.** A csapat egy évi szünetelés után újra megkezdte működését. A tanári kar *Lipter Melánia* tanárt bízta meg vezetésével. A munka 1940. nov. 9-én indult meg 6 régi cserkésszel és 12 ujoncal. Évközben kilépett 4 újonc.

A természetvédelem gyakorlati részét a csapat végezte. Rendbehozatta a fészekodukat, a madáretetőket. A hideg beálltával a tagok felváltva etették a madarakat. A kisinternátus udvarán, s az egyes cserkészek otthon is, napraforgót vetettek, hogy kedves madarainkról jövőre is tudjanak gondoskodni. A kirándusokon gyüjtöttek székfüvet, bodzavirágot.

Az „Erdélyért" való mozgalomból is kivette a csapat a részét. 1941. február 23-án farsangi előadást rendezett a IV. éves növendékekkel együtt. A tiszta bevételt, 150 P-t, a sokgyermekes erdélyi anyák megsegitésére küldte el. A kitett perselyben 6 P gyült össze. A szombathelyi cserkészcsapat kérésére eladott 105 drb. erdélyi bevonulási lapot. Az ebből fennmaradt 2·80 P-t is e célra fordította. Külön gyülésen emlékezett meg Erdély egyrészének visszacsatolásáról, ismertette természeti kincseit, irodalmát, népművészetét. A besztercei cserkészcsapat kérésére 88 drb délvidéki bevonulási lapot adott el.

Kegyelettel emlékezett meg a csapat lord Baden-Powellnek, a világ főcserkészének haláláról.

A csapat idei vagyoni állása a következő: maradvány volt 16·01 P, összes bevétel 301·80 P, összes kiadás 290·60 P, maradvány 11·20 P. A csapat tulajdonát képezi 233 drb. tárgy 404·37 P értékben.

5. **Ifj. Sportkör.** Tanárelnöke, *Miklós Ida* hosszas betegsége miatt nem fejtett működést.

13. A növendékek egészségi állapota.

A hűvös nyirkos ősz, a hosszú tél ellenére növendékeink egészségi átlapota kielégítő volt. A legtöbb mulasztás hülésből származó betegségben történt, mégpedig az évek óta megismétlődő tapasztalat szerint ezidén is jóval nagyobb százalékban a künt-

lakók részéről, mint a bentlakók között. Internátusunk egészséges elhelyezése és a növendékek gondos felügyelete talál igazolást ebben a megállapításban. A tanév folyamán Szarvas községben *tüdőbeteg-gondozó* létesült, s ez az áldásos intézmény azzal kezdte működését, hogy vizsgálat alá vonta az iskolák tanulóit. A mi intézetünk növendékei is részesültek a tüdőbeteggondozó alapos és lelkiismeretes vizsgálatában, amely állott röntgen-átvilágításból és vérsüllyedés-vizsgálatból. December 7-én az összes internátusi növendékek, február 5-én a küntlakó növendékek mentek keresztül a tüdővészellenes vizsgálaton. A vizsgálat egyet se igazolt betegnek. A fáradságos, önzetlen munkájáért *dr. Tokai Lajos* vezető-orvost illeti hála és elismerés.

Az intézet orvosa *dr. Placskó Samu* kiváló rátermettséggel és éberséggel állott őrt egész évben az internátusi növendékek egészsége felett.

14. Látogatások.

Nem tanügyi látogatás volt, mégis itt kell róla megemlékezni, hogy október *19—20-án* a püspök úr megbízásából Kesztler László egyházkerületi pénztáros és Péter Lajos kerületi pénztári ellenőr látogatták meg az intézetet: tanulmányozták annak gazdasági helyzetét, az intézet anyagi fönntartásának forrásait, épületeit fölértékelték, megvizsgálták a költségvetés készítésének módját és a pénztári ügykezelést. Viszgálatuk eredményéről elismerő jelentést terjesztettek elő a püspök úrnak.

Március 5-én *dr. Lányi Márton* vil. elnök és *dr. Sándy Gyula* ny. műegyetemi professzor a püspök úr megbízásából Szarvasra érkeztek. Megvizsgálták a községtől felajánlott *Bárány-vendéglő* telkét és épületeit, hogy annak az intézet céljára való felhasználásáról jelentést tehessenek a püspök úrnak.

Április 21—24-ig *Janson Vilmos* tanügyi tanácsos, a kir. főigazgató úr megbízásából, *tanulmányi felügyelői* látogatást végzett az intézetben: április 23—26-ig *Rell Lajos dr.* egyházkerületi középiskolai tanfelügyelő a püspök ur megbízásából látogatta meg az intézetet. Mindkét felügyelő meglátogatta a tanárok óráit, tanulmányozták az intézet külső és belső rendjét, a tanári kar munkásságát és látogatásuk befejezésével külön-külön felügyelői értekezleten tájékoztatták a tanári kart tapasztalatuk eredményéről. Mindkét látogatás bölcs tanácsokkal és hasznos utasításokkal

gyümölcsözött az intézet jövendő nevelői és oktatói munkája irányításában.

15. Adományok. Jutalmak. Kedvezmények.

a) *Adományok, melyeket az intézet kapott.* Elsőnek kell említeni a *községi segélyt,* melyet Szarvas nagyközség az elmult tanévben is nyujtott: 25 q búza, 10 q árpa és 30 q csöves tengeri, továbbá a Körös-parton fekvő 3000 négyszögöl területű községi szántó ingyenhasználata gyakorlókert céljára. Az intézet ezúton is kifejezi hálás köszönetét a községnek és a község nagyérdemű vezetőségének a jelenben is, mint a multban mindenkor tapasztalt segítő jóindulatáért.

A *Szarvasi Hitelbank* és a *Szarvasi Takarékpénztár* 20—20 P-t adományoztak az internátusnak. Az intézet hálás köszönetet mond a szíves adományokért.

b) A helybeli *ev. egyházközség* anyagi erejéhez mérten igyekezett eleget tenni a legutóbbi alapítványában vállalt kötelezettségének, melyet a mult tanév Évkönyvében ismertettünk. Sajnos, e tanévben ismét jelentős hátralék keletkezett a szolgáltatásokban.

c) Könyvjutalmat kaptak szorgalmuk és jó előmenetelük jutalmazására a Nemzeti Könyvtár Szerkesztőségének adományából, a Nemzeti Könyvtár 5—5 értékes füzetét, Süle Etelka és Varga Magda V. é. n.; az *Ifj. Luther-Szövetség* adományából a vallástanban tanusított szorgalmuk és vallásos buzgóságuk jutalmazására *dr. Nádor Jenő: Tessedik Sámuel, az ország papja Szarvason* című oktató és nevelő életrajzi munkát kapták: Laki Gizella, Medvegy Mária, Szersa Stefánia I. é., Pribelszky Zsuzsanna, Kondacs Jolán II. é., Melis Erzsébet, Hajba Erzsébet, Velky Erzsébet III. é., Gál Eszter, Raffay Eszter IV. é., Kvasz Etelka, Pepó Erzsébet, Süle Etelka és Szita Olga V. é. növendékek.

d) Kedvezményt a folyó tanévben a helybeli *ev. egyház által fenntartott ingyenhely*-alapítvány jövedelméből senki sem kapott, mert az nem folyt be az intézetnek. Ellenben az intézeti pénztár terhére több érdemes és rászorult növendék részesült különböző fokozatú internátusi díjkedvezményben. Az öt fokozatban megállapított kedvezmények mértékét a statisztikai táblázatok mutatják; a juttatott kedvezményfokozat pedig az illető növendék neve után van föltüntetve az osztályok táblázatában.

e) *Köztisztviselői állami ösztöndíjat* ezidén nem kapott intézetünk növendéke.

f) *A Horthy Miklós féle ösztöndíj* támogatását ebben az évben *Kvasz Etelka* V. é. n. élvezte a 61.598/V. 3. 1941. számú VKM. rendelet alapján.

g) Az intézet, illetve annak növendékei és tanárai, szintén gyakoroltak jótékonyságot a tanév folyamán. November 23-án az Erdélyi Magyar Menekültek Megsegítésére Alakult Bizottságnak „Erdélyért" felírású jelvény eladásából intézeti növendékektől befolyt 10·80 P. A tanárikar ugyancsak az „Erdélyért" segélyakció javára 32·— P-t adományozott az intézeti pénztáron keresztül, amibe nem számíttatik bele az egyes tanárok által külön számlán juttatott segély. Az ifjúsági egyesületek összesen ugyanerre a célra 48·80 P-t juttattak a segélyakció céljára.

16. Vizsgálatok.

Szeptember 5-én javító-vizsgálatot tett Krajner Margit I. é. történelemből elégséges, Balogh Mária II. é. mennyiségtanból elégséges, Podani Edit II. é. magyar nyelvből elégséges, Tamás Lenke II. é. mennyiségtanból elégséges, Freska Ilona III. é. történelemből jó, Skultéty Márta III. é. történelemből elégséges eredménnyel.

A tanévzáró vizsgálatok rendje a következő volt: május 17-én az V. évesek osztályvizsgálata; május 24—27-én nevelés-tani, magyar nyelvi és mennyiségtani írásbeli képesítővizsgálat; június 8-án évzáró istentisztelet; június 9—11-én az I—III. lic. osztályok osztályvizsgálatai; június 12-én tornabemutató vizsgálat. A bemutatott gyakorlatokat a különböző osztályok növendékei a IV. évf. növendékeinek vezénylete mellett mutatták be. E vizsgálat keretében a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által elrendelt ünnepélyes zászlótisztelgés. Június 13-án a IV. é. tanítónő-képzős növendékek osztályvizsgálata, június 14-én a gyakorlóiskola vizsgálata. A gyakorlóiskola vizsgálatán Kiss Sándor igazgató elnökölt.

A liceumi és tanítónőképző-intézeti növendékek rajzai és kézimunkái a tanévvégi vizsgálatok alatt a rajzteremben voltak kiállítva, az érdeklődő közönségnek is hozzáférhető módon. A gyakorlóiskolai tanulók rajzai és kézimunkái pedig ezen iskola vizsgálatának napján és annak helyiségében voltak kiállítva.

A *tanítóképesítő vizsgálatot* június 16—18-ig tartottuk. A vizsgálat püspökhelyettes elnöke *Egyed Aladár* szegedi ev. lelkész, tb. főesperes volt, kormányképviselője pedig *Leyrer Mátyás*

kiskunfélegyházi áll. tanítóképző-intézeti tanár, tanulmányi felügyelő. Képesítővizsgálatot tett összesen 13 jelölt. *Szinjeles* eredménnyel vizsgázott: Varga Magda, általános *jeles* eredménnyel Kvasz Etelka és Süle Etelka, általános *jó* eredménnyel Asztalos Anna, Dalos Etelka, Koroknai Matild, Németh Margit, Pepó Erzsébet, Pukánszky Jolán, Safrankó Gizella, Szabolcs Ottilia, Szita Olga, Tóth Mária. Elégségesrendű nem volt a vizsgázók között.

II. Statisztikai kimutatások.

1. a) Áramlati és származási statisztika.

Osztályok		Liceum			Tanítónő-képző		Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	
Növendék	beíratkozott	25	16	16	18	13	88
	évközben kim. vagy nem vizsgázott	1	—	1	—	—	2
	vizsgálatot tett	24	16	15	18	13	86
Az osztályzott növendékek születési éve	1927-ben született	—	—	—	—	—	—
	1926-ban született	15	—	—	—	—	15
	1925-ben született	7	5	1	—	—	13
	1924-ben született	1	9	7	—	—	17
	1923-ban született	1	2	2	11	—	16
	1922-ben született	—	—	4	3	5	12
	1921-ben született	—	—	—	4	7	11
	1920-ban született	—	—	1	—	1	2
Az osztályzott növendékek vallása	evangélikus	13	8	6	10	10	47
	református	8	2	3	4	2	19
	r. katolikus	3	6	6	4	1	20
	g. katolikus	—	—	—	—	—	—
	izraelita	—	—	—	—	—	—
Az osztályzott növendékek anyanyelve	magyar	23	16	15	18	13	85
	tót	—	—	—	—	—	—
	német	1	—	—	—	—	1
	román	—	—	—	—	—	—
Az osztályzott növendékek nyelvismerete	csak magyar	18	13	13	15	9	68
	tót is	4	3	2	3	3	15
	német is	2	—	—	1	1	4
	román is	—	—	—	—	—	—

1. b) Aramlati és származási statisztika.

Osztályok			Liceum			Tanítónő-képző		Összesen
			I.	II.	III.	IV.	V.	
Az osztályzott növendékek előtanulmányai		Haladó osztályonként	24	16	15	18	13	86
		Ismétlő osztályonként	—	—	—	—	—	—
		Polgári iskolát végzett	23	15	14	17	12	81
		Középiskolát végzett	1	1	1	1	1	5
Az osztályzott növendékek közül		helybeli	9	8	8	8	3	36
	vidéki	bentlakó	15	4	4	9	7	39
	vidéki	küntlakó	—	1	1	--	*3	5
	vidéki	beutazó összesen	—	3	2	1	—	6
	vidéki	Mezőtúrról beutazó	—	—	—	—	—	—
	vidéki	Békésszentandrásról beutazó	—	2	—	—	—	2
	vidéki	Öcsödről beutazó	—	—	1	—	—	1
	vidéki	Kondorosról beutazó	—	—	1	1	—	2
	vidéki	III. külkerületből (Sirató) beutazó	—	1	—	—	—	1

*1 árvaházi ebből.

2. Az osztályzott növendékek szüleinek lakóhelye.

Sorszám	Lakóhelye	Liceum			Tanítónőképző		Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	
	I. Vármegyei törvényhatóságok:						
1	Békés	15	11	11	9	9	55
2	Bihar	1	—	—	1	—	2
3	Borsod, Gömör és Kishont k. e. egy.	—	—	—	2	—	2
4	Csanád, Arad és Torontál k. e. egy.	1	—	—	—	—	1
5	Csongrád	—	1	—	—	—	1
6	Jász-Nagykun-Szolnok	—	2	1	—	—	3
7	Nógrád és Hont k. e. egy.	1	1	—	1	1	4
8	Pest-Pilis-Solt-Kiskun	2	—	1	2	2	7
9	Szilágy	—	—	1	—	—	1
10	Tolna	—	—	—	—	—	—
11	Vas	—	—	—	1	—	1
12	Zala	—	—	1	—	—	1
13	Gömör	3	1	—	—	—	4
	II. Városi törvényhatóságok:						
1	Budapest	—	—	—	2	—	2
2	Nagyvárad	—	—	—	—	1	1
3	Székesfehérvár	1	—	—	—	—	1
Az osztályozott növendékek szüleinek lakása	helyben	9	9	8	8	3	37
	Békés vm. más községében	6	2	3	1	6	18
	más vármegyében	9	5	4	9	4	31
	külföldön	—	—	—	—	—	—

3. Az osztályozott növendékek szüleinek foglalkozása.

Sorszám	Foglalkozás	Liceum			Tanítónőképző		Összesen
		I.	II.	III.	IV.	V.	
1	Kisbirtokos, kisbérlő	3	4	2	1	3	13
2	Gazdasági tisztviselő	—	—	—	1	1	2
3	Kisiparos, bánya-kisvállalkozó	3	3	1	2	1	10
4	Ipari vagy bányászati tisztviselő	—	—	—	2	1	3
5	Egyéb ipari vagy bányászati segédszemély	—	—	—	1	—	1
6	Kiskereskedő	3	1	1	—	—	5
7	Kereskedelmi tisztviselő	2	1	—	—	1	4
8	Egyéb kereskedelmi segédszemély	—	—	—	—	1	1
9	Közlekedési kisvállalkozó	—	1	—	—	—	1
10	Közlekedési tisztviselő	—	—	—	1	—	1
11	Egyéb közlekedési segédszemély	1	—	—	1	—	2
12	Köztisztviselő (papok és tanítók kiv.)	3	3	4	2	1	13
13	Pap, tanár, tanító	3	2	3	5	3	16
14	Közhivatali, v. más értelmiségi altiszt	—	1	—	—	—	1
15	Katonatiszt	2	—	—	1	—	3
16	Katonaaltiszt	3	—	1	1	—	5
17	Nyugdíjas köztisztviselő	1	—	2	—	—	3
18	Árvaházi, szeretetházi tanuló	—	—	—	—	1	1
19	Más	—	—	1	—	—	1

4. Az osztályzott növendékek részletes tanulmányi statisztikája.

Évfolyamok	Liceum												Tanítónőképző							
	I.				II.				III.				IV.				V.			
Osztályzatok	jeles	jó	elégs.	elégt.	jeles	jó	elégs.	elégt.	jeles	jó	elégs.	elégt.	jeles	jó	elégs.	elégt.	jeles	jó	elégs.	elégt.
Magaviselet	16	7	1	—	13	3	—	—	14	1	—	—	17	—	1	—	13	—	—	—
Hit- és erkölcstan	13	11	—	—	16	—	—	—	12	2	1	—	14	3	1	—	11	2	—	—
Neveléstudományok: Test- és élettan	—	—	—	—	9	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neveléstudományok: Lélektan és logika	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neveléstudományok: Nevelés- és tanítástan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13	3	—	—	—	—	—
Neveléstudományok: Neveléstörténelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	3	—
Neveléstudományok: Iskolaszervezettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	3	2	—
Nevelési és tanítási gyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7	—	—
Magyar nyelv és irodalom	4	7	9	4	4	7	5	—	7	7	1	—	4	9	5	—	4	9	—	—
Német nyelv	6	6	12	—	9	4	3	—	7	5	3	—	5	5	8	—	7	4	2	—
Történelem	3	10	11	—	6	9	1	—	10	5	—	—	8	4	6	—	—	—	—	—
Alkotmánytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	1	—
Földrajz	4	9	11	—	8	7	1	—	—	—	—	—	9	8	1	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	5	9	8	2	6	8	2	—	6	4	5	—	6	10	2	—	5	6	2	—
Természetrajz és kémia	5	14	5	—	7	7	2	—	6	6	3	—	9	8	1	—	—	—	—	—
Fizika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	2	—	—	—	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—
Gazdasági ismeretek	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	—	—	13	4	1	—	—	—	—	—
Közgazdaságtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	10	1	—
Rajz	10	14	—	—	12	4	—	—	11	4	—	—	15	3	—	—	11	2	—	—
Szépírás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyházi ének	9	4	—	—	8	—	—	—	6	—	—	—	6	4	—	—	8	2	—	—
Ének- és zeneelmélet	9	6	9	—	7	7	2	—	10	5	—	—	8	8	2	—	6	7	—	—
Zene	8	8	8	—	4	7	5	—	7	7	1	—	8	9	1	—	7	6	—	—
Kézimunka	14	9	1	—	14	1	1	—	11	4	—	—	16	2	—	—	13	—	—	—
Testgyakorlás	6	18	—	—	11	5	—	—	11	4	—	—	11	7	—	—	9	4	—	—
Írásbeli dolgozatok külső alakja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	12	—	—	6	7	—	—
Szorgalom. Liceum (I—III. o.) rendszeretet	12	10	2	—	7	9	—	—	7	8	—	—	2	11	5	—	2	9	2	—
Angol nyelv	7	8	9	—	9	3	4	—	7	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—

5. Az osztályozott növendékek általános tanulmányi és kedvezmény-statisztikája.

Osztály			Liceum I.	Liceum II.	Liceum III.	Tanítónőképző IV.	Tanítónőképző V.	Összesen
Magaviselet*	példás		16	13	14	17	13	73
	jó		7	3	1	—	—	11
	szabályszerű		1	—	—	1	—	2
	rossz		—	—	—	—	—	—
Előmenetel	kitűnő		—	1	2	—	—	3
	jeles		1	—	2	1	2	6
	jó		4	12	6	11	9	42
	elégséges		15	3	5	6	2	31
	egy elégtelen		2	—	—	—	—	2
	két elégtelen		2	—	—	—	—	2
	több elégtelen		—	—	—	—	—	—
	Középérdemjegy		1·95	1·47	1·47	—	—	—
Csak igazoltan	mulasztott	órák száma	1050	730	1007	933	493	4213
Igazolatlanul			—	—	—	—		—
Semmit sem		növendékek száma	—	1	—	2	1	4
30 óránál kevesebbet			9	6	4	10	5	34
30 óránál többet			15	9	11	6	7	48
V. fok. int. díjat 60 pengőt	fizetett		13	3	3	6	5	30
IV. fok. int. díjat 55 pengőt			—	—	—	1	—	1
III. fok. int. díjat 50 pengőt			1	1	—	—	1	3
II. fok. int. díjat 45 pengőt			—	—	—	2	—	2
I. fok. int. díjat 40 pengőt			1	—	1	—	1	3

*A *magaviseleti* osztályozás szempontjai a *liceumi* Rendtartás szerint sokkal szigorubbak, mint a *tanítónőképzőben.*

6. A tanulók számának alakulása 1920/21—1940/41.

Év	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
	évfolyam					
1920—21.	18	29	19	26	—	92
1921—22.	6	14	20	19	—	59
1922—23.	6	4	12	22	—	44
1923—24.	10	5	4	11	—	30
1924—25.	16	8	4	4	9	41
1925—26.	25	15	8	5	4	57
1926—27.	45	24	13	7	7	96
1927—28.	44	41	24	16	8	133
1928—29.	38	37	39	19	14	147
1929—30.	43	34	35	37	24	173
1930—31.	36	42	32	29	42	181
1931—32.	31	31	43	29	38	172
1932—33.	33	26	25	39	39	162
1933—34.	30	24	25	26	38	143
1934—35.	36	25	22	25	27	135
1935—36.	34	31	22	22	23	132
1936—37.	25	30	26	22	21	124
1937—38.	23	15	28	28	23	117
	Liceum	Tanítónőképző				
1938—39.	20	20	15	27	30	112
1939—40.	17	17	20	13	27	94
1940—41.	24	16	15	18	13	86

7. Az iskolai felszerelés gyarapodása és értéke.

	A leltári csoportok megnevezése	Tanévi gyarapodás			Állomány a tanév végén	
		Vétel darab	Ajándék darab	Érték pengő	Darab	Érték pengő
1	Gondnoki leltár	1	—	22·—	4295	44,270·82
2	Lélektani szertár	—	—	—	12	322·—
3	Történeti „	—	—	—	27	454·—
4	Földrajzi „	—	—	—	403	2,605·50
5	Növénytan „	—	—	—	109	364·20
6	Állattani „	—	5	16·—	306	2,884·56
7	Ásványtani „	—	—	—	260	174·17
8	Kémiai „	—	—	—	137	600·48
9	Fizikai „	—	—	—	257	5,522·99
10	Mennyiségtani „	—	—	—	23	188·—
11	Rajz „	—	—	—	454	700·64
12	Kézügyességi „	—	—	—	559	653·65
13	Női kézimunka „	—	—	—	258	756·80
14	Zene „	—	—	—	39	10,791·12
15	Zeneműkönyvtár	—	—	—	741	1,876·50
16	Tornászati „	—	—	—	98	870 02
17	Ifj. Sportkör „	—	—	—	227	1,942 84
18	Gyak. isk. berendezés	27	—	48·30	985	2,352·10
19	Kötelező könyvtár	újra rendezve			1002	1,827·54
20	Önképzőköri leltár	„	„		1270	1.862·90
21	Cserkészcsapat leltár	„	„		233	404·37
22	Tanári könyvtár	11	17	71·50	5559	29,349·50
	Összesen:	39	22	157·88	17·254	110,774·70

III. Tájékoztató.

a) Ismeretes az a kedvező sorsfordulat, ami hazánk egész állástalan ifjúságának életében érezteti hatását az erdélyrészi, a keletmagyarországi és délvidéki országrészek visszatérése folytán. Rövid egy esztendő alatt elhelyezkedett az a sokezernyi állástalan tanítónő is, akiknek álláshoz juttatása hosszú évtizedek óta fájdalmas és megoldhatatlan problémája volt a közoktatásügyi igazgatásnak. De nemcsak hogy elhelyezkedtek az állástalan tanítónők, hanem immár *jelentkezik a tanítóhiány* kérdése, ami legalább olyan súlyos feladat elé állította az ország közoktatásügyi kormányzatát, mint amilyen volt évtizedek óta az okleveles ifjúság reménytelenül dagadó tömege. A nehézséget tetézte a tanítóképzésnek az 1938. XIII. t. c. alapján életbeléptetett új rendje, ami egyrészről a tanítóvá képzés idejét fölemelte öt évről hat évre, és ugyanakkor erősen lecsökkentette a jövendő tanítóképző akadémiák számát az eddigi tanítóképzőkéhez képest, sőt jelentősen korlátozta az akadémiára fölvehető ifjúság számát is. Tehát a már is föllépett tanítóhiány még fokozódott volna, ha két esztendő mulva életbelép az akadémiaivá tett tanítóképzés rendszere. A VKM. úr azonban hatékonyan segített a fokozódó tanítóhiányon azzal a legújabb rendeletével (Hivatalos Közlöny 1941. évf. 12. sz. 358. o. 55.600—1941. számu VKM. rendelet), amellyel ***átmeneti intézkedéseket léptetett életbe a tanítóképzésre vonatkozólag a ránkkövetkező három tanévre.*** A rendeletnek a szülőket érdeklő fontosabb intézkedései a következők:

A tanító(nő)képzőkből megszervezett liceumokban, mint amilyen a szarvasi leányliceum is, a jövő tanévtől számított ***három tanéven*** át, továbbra is működik az ötévfolyamú tanítónőképző. Vagyis a leányliceum II—III. osztályát végzett növendékek a IV. és V. osztályban mint tanítónőképzősök folytatják tanulmányaikat; a IV. osztály végeztével nem tesznek érettségi vizsgálatot, hanem elvégezvén az V. osztályt, tanítóképesítővizsgálatot tesznek és tanítónői oklevelet szereznek. Ez a tanulmányi rend marad ér-

vényben a most következő két tanéven át. (1941—42. és 1942—43.) Ellenben a ránkkövetkező harmadik tanévben (1943—44.) az akkor végzett III. liceumi osztály már továbbhaladva is liceumi (IV.) osztályba lép, és a tanév végén érettségi vizsgálatot tesz; míg az akkor végzett IV. tanítónőképzős osztály a ránkkövetkező harmadik tanévben még elvégzi a tanítónőképző V. osztályát és a tanév végén tanítóképesítő-vizsgálatot tesz. Abban a tanévben tehát nemcsak tanítóképesítő-vizsgálat lesz a tanév végén, hanem érettségi vizsgálat is.

Az eddig mondottakból következik, hogy azok a liceumi tanulók, akik a most lezáródott tanévben a liceum I. osztályába jártak, avagy a ránkkövetkező tanévben a liceum I. osztályába fognak beiratkozni, nincsenek érintve a föntebb ismertetett átmeneti változtatás által. A későbbi évfolyambeliek annál kevésbbé, mert az átmeneti három esztendő leteltével minden valószínűség szerint teljesen érvényre emelkedik ismét a liceumokról rendelkező, föntebb idézett 1938. évi XIII. t. c.

Azok a tanulók, akik eddigi liceumi tanulmányaikat olyan leányliceumban kezdték, amelyet nem tanítónőképzőből szerveztek át leányliceummá, hanem egyenesen leányliceum céljára állítottak föl, minden korlátozás nélkül folytatják liceumi tanulmányaikat egészen a liceumi érettségi vizsgálat letételéig.

Van a VKM. úrnak egy másik rendelete is (Hivatalos Közlöny 1941. 12. sz. 363. o. 62.168—1941.), amellyel szintén a fenyegető tanítóhiányon segített, de más uton. Ez a rendelet lehetővé teszi, hogy azok a tanulók, akik a most lezárt tanévben *gimnáziumi érettségi vizsgálatot* tettek, az 1941—42. iskolai évben beiratkozhassanak a *tanítónőképző V. évfolyamába,* ha előzőleg sikeres különbözeti vizsgálatot tesznek a tanítóképző I—IV. osztályának anyagából. E vizsgálat tárgyai a következők:

1. test- és élettan, 2. neveléstan, tanítástan és módszertan, 3. a földrajz IV. osztályos anyaga, 4. szerves vegytan, 5. gazdasági és háztartási ismeretek I—IV. osztályos anyaga, 6. ének, zeneelmélet, zene és kézimunka I—IV. osztályos anyaga, 7. továbbá rajz és testnevelés azon leánytanulók részére, akik a rajzot rendkívüli tárgyként nem tanulták, illetve a testnevelés órái alól fel voltak mentve a középiskolában.

A különbözeti vizsgálat engedélyezéséért intézetünkben *dr. Raffay Sándor* püspök úrhoz kell folyamodni, de a kérvényt az

igazgatóság címére kell elküldeni. A különbözeti vizsgálat letételének ideje 1941. évi szeptember hó.

* * *

b) A szülők tájékoztatása végett most is szükségesnek tartjuk hangsulyozni, hogy a *leányliceum* célkitüzésében és tantervében lényegesen eltér a *tanitónőképzőtől.* Mig a tanitónőképző *szakiskola* volt, leányliceum *gyakorlati irányú középiskola*, melynek tanulmányait érettségi vizsgálat zárja le a négy évfolyam befejezése után. A liceumi érettségi bizonyitvány azokra a pályákra, főiskolákra és további tanulmányokra képesiti tulajdonosát, amelyhez nem kivántatik meg a *latin nyelv* ismerete. Minthogy pedig a leánytanulók előtt többnyire éppen azok a tanulmányok vannak elzárva, melyekhez a latin nyelv kivántatik, a leánytanulók számára általában mindegy, hogy gimnáziumot végeznek-e vagy leányliceumot. A különbség mégis annyiban fontos, hogy a leányliceumban *gyakorlati életre* nevelnek és valamennyi tantárgy feldolgozása a mindennapi élet gyakorlati szükségleteihez igazodik. Tehát a jövendő háziasszony, családanya vagy hivatalnoknő sokkal több hasznát veszi a leányliceumi tanulmányoknak, mint a tulságosan *elméleti irányu* gimnáziumnak. Bizonyos tárgyak egyenesen a mindennapi élet követelményeit szolgálják: ének- és zeneoktatás, neveléstan, rajz kézimunka és háztartástan. A leányliceumban módjában van mindenkinek a német nyelven kivül még egy másik modern nyelvet is tanulni, bár az nem kötelező. Intézetünkben az *angol nyelvet* tanitjuk ezen a címen. Tudni kell a leányliceumról, hogy az az egyetlen középiskola, melynek érettségi bizonyitványával a *tanitónőképző akadémián* tovább tanulhat a növendék. Egyelőre minden valószinüsége megvan annak, hogy a három átmeneti esztendő letelte után az 1938. évi XIII. t. c. rendelkezése a liceummal összekötött tanitóképző-akadémiáról minden vonatkozásban érvényre emelkedik. *Azt is befejezett dolognak lehet tekinteni, hogy a szarvasi ev. leányliceum négy év mulva tanitóképzői akadémiával fog kiegészülni.*

* * *

c) A szarvasi ev. leányliceum (illetve tanitónőképző) mind a tantestület átszervezése, mind az elhelyezése tekintetében nagy változások előtt áll a ránkkövetkező néhány esztendő alatt. A jövő tanévtől kezdődőleg a tanári testület fokozatosan ki fog egészülni

az új törvény által megkövetelt képesítésű tanerőkkel, és ez a változás két-három esztendő alatt teljesen befejezetté válik. Annak is megvan immár minden biztosítéka, hogy a mostanáig meglehetős szűkösen elhelyezett intézet és internátus a *közeljövőben mindenképen korszerű elhelyezést nyer.* Az intézetnek máris meglévő telkei és épületei, illetve az azok által képviselt tőkeérték, *továbbá a községi adomány címén megszerzett hatalmas, emeletes épület lehetővé teszik azt, hogy azonnal, amint a nagyobbarányú építkezés a beköszöntő békeviszonyok között lehetővé válik, a szervezetileg is megújult intézet és internátus, épületeiben és berendezésében is minden vonatkozásában korszerű elhelyezést nyerjen.*

* * *

d) A szarvasi leányliceumba való fölvételért minden *vidéki tanulónak* folyamodni kell, mert a vidéki tanulók csakis bentlakásra vehetők fel, internátusi ellátást pedig csakis a férőhelyek száma szerint juttathatunk. A folyamodványt az igazgatósághoz kell intézni is, benyujtani is. Mellékelni kell hozzá a folyamodó 1. születési anyakönyvi kivonatát, 2. az utolsó iskolai bizonyitványát (IV. polg. v. gymn. osztály elvégzéséről), 3. hatósági bizonyitványt a családfő lakásáról és foglalkozásáról. Ugyanezeket a bizonyitványokat kell benyujtani azoknak a *helybeli növendékeknek*, akik beiratkozásra jelentkeznek. Helybelieknek nem kell folyamodni.

A leányliceumba való fölvételért vidéki növendék bármikor folyamodhatik ugyan, de mégis legcélszerübb augusztus 1. előtt, hogy az internátusba fölvett növendék még idejében megkaphassa az internátusi számot, és a szükséges felszerelési tárgyakat még idejében előkészithesse.

A fölvételre jelentkezéskor hiábavaló folyamodni az internátusi díjak elengedéséért, mert csak olyan növendéknek lehet reménye kedvezményre vagy segélyre az intézettől, aki már itt tanulva igazolta érdemességét és ráutaltságát a kedvezményre. Segélyben vagy kedvezményben csupán *ev. vallású* növendék részesülhet.

A bentlakó növendékek a következő felszerelési tárgyakat hozzák magukkal:

180x80 cm. széles, új és féregmentes matrac, 1 fehér ágyterítő, 1 vánkos, 1 új és féregmentes paplan (vagy dunyha), háromszori ágyhuzat, 1 fehér abrosz, 3 pohártörlő. 3 mosdótörlő,

6 törülköző, 1 fejkendő, 1 nagy téli kendő vagy kötött kabát, 1 sötétkék, magyaros téli és 1 tavaszi kabát, 1 fürdőruha, 1 fürdőköpeny vagy lepedő, 2 pár cipő (az egyik okvetlen fekete legyen), 6 pár szürke harisnya és annyi fehérnemű, amennyi a havonkénti egyszeri mosás mellett a váltáshoz szükséges, továbbá egy szennyesgyüjtő zsák. Felsőruhákat és köténeket az intézetben kötelező forma szerint készíttetnek a felvett növendékek. Egyöntetű sapkaviseletről és tornaruháról a növendékek költségére az intézet gondoskodik. Minden növendék hoz 1 fehér zománcozott mosdótálat, 1 szappantartót, sűrű- és bontófésűt, hajkefét, fogkefét, 2 poharat, kést, villát, nagy és kiskanalat, 4 darab szalvétát, melynek oldalhossza ne legyen hosszabb 3 dm.-nél és 1 szalvétagyűrűt. Minden új növendék hoz 1 darab törlőruhát „E. L." jelzéssel, mely az intézet tulajdona marad. *Az összes felszerelési tárgyakat el kell látni azzal az internátusi számmal, amelyet a növendék a fölvétel alkalmával kap. A ruhaneműekbe gyárilag készült számok varrandók, mert tapasztalás szerint a kézi himzés hamar kifoszlik.*

A felsorolt és számokkal megjelölt felszerelési tárgyakról és ruhaneműekről minden növendék két egyforma *leltári jegyzéket* hoz magával a beíratkozáskor, amely már előre el legyen látva a növendék nevével és internátusi számával. *Karkötő órán kívül semmiféle ékszert nem szabad viselni, e szerint hozni sem. Ha valaki mégis bárminemű ékszert* (függőt, gyűrűt, stb.) hozna magával, postán azonnal *visszaküldetjük,* mert az ékszerek és egyéb fényűzési cikkek viselése már nagyon kellemetlen fegyelmi eseteknek volt előidéző oka. Általában intézetünk egész szelleme és nevelésünk józansága kizár mindenféle fényűzést.

A hajviseletet az intézet csak annyiban korlátozza, hogy a rövid hajat viselő növendékeknek borbélyhoz kijárni, sem borbélynak hozzájuk bejárni nem szabad.

Szülőkön és testvéreken kívül csak azzal levelezhetnek a növendékek, akivel a szülők megengedik. Ez az engedély az igazgatónak írásban andandó át.

Vidéki és helybeli ismerősök az internátusi növendékeket csakis vasárnap látogathatják. Helybeli ismerősöket az internátusi növendékek egyáltalán nem látogathatnak.

A jelen tájékoztató végén feltüntetett intézeti díjakat lehet havonként törleszteni, *kivéve az előre befizetendő tandijat és beiratási díjat.* A havonta pontosan fizető növendék semmiféle sür-

getésnek nincs kitéve, de az intézet felettes hatósága szigorúan előírja, hogy egy hónapnál hosszabb késedelem senkinek sem engedélyezhető; tehát, aki egy havi részletnél nagyobb összeggel van hátralékban, azt a tanórákon való részvételtől el kell tiltani, illetve az internátusból szüleihez hazaküldeni. *Aki tartozásait tanév végéig ki nem egyenliti, vizsgálatra nem bocsájtható.*

Az intézetnek szánt pénzküldeményeket sohase tessék *Kiss Sándor igazgató* címére küldeni, mert az igazgató pénzt nem kezel és a küldemények átadása a pénztárosnak hiábavaló késedelmekkel jár. Az intézetnek szánt pénzküldemények a következő címzéssel küldendők: *Az ev. leányliceum tek. igazgatósága.* Az ilyen című pénzküldeményeket a pénztáros veszi át. Az igazgatótól kért levélbeli válasz céljára nem szükséges válaszbélyeget mellékelni, mert az igazgatóság hivatalos bérmentetlen levele után a posta beszedi a levélportót, *azonfelül pedig nincs joga birságot szedni.*

A liceum és tanítónőképző minden internátusi növendéke, tehát még a magasabb osztálybeliek is, szeptemberi jelentkezésükkor orvosi bizonyítványt tartoznak magukkal hozni arról, hogy a legutóbbi 6 hét folyamán nem fordult elő ragályos betegség családjukban. A növendékek szeptember ..... délelőtt 9—1-ig és délután 4—6 ig jelentkezzenek beiratásuk végett az igazgatószobában. Ugyanabkor bemutatják a magukkal hozott tárgyakról szóló jegyzék két aláírt példányát és a szülők levelezési engedélyét. A tanítás kezdete szeptember .....

* * *

Az igazgató vagy helyettese a nagy szünidőben *kedden* és *szombaton* délelőtt 11—1 óráig fogad, a tanév folyamán pedig hétköznaponként 11—12 között.

Kimutatás a díjakról.

Minden növendék fizet egy évre:

Beíratási díjat	6·—	pengőt
Tandíjat ev. növendék	90·—	„
„ ref. „	94·—	„
„ r. kat. „	102·—	„
„ izr. „	180·—	„
Bútor- és zongorahasználatért . .	6·—	„
Fönntartási járulékot	90·—	„

Csak bentlakó növendék fizet egy hónapra:

Gyógykezelési díjat	1·60	„
Köztartási díjat	60·—	„

Ev. bentlakó növendék havi fizetnivalója 80·80 pengő, de ebből le kell számítani az előre befizetett tandíjat. A díjakat karácsony és húsvét hónapjaiban, valamint júniusra is egész hónapra kell fizetni.

ORSZÁGOS PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR ÉS MÚZEUM

Tartalomjegyzék.

I Az 1940—41. tanév értesítője.

1. Az iskolaév története 3
2. Az intézet egyházi hatóságai 5
3. Az intézet tanári testülete 6
4. Az intézet növendékei 11
5. Gyakorló-iskola 16
6. Az intézet gazdasága és személyzete 18
7. Az intézet és internátus telkei, épületei, karbantartásuk 19
8. Berendezés. Fölszerelés. Könyvtár. 20
9. Bentlakás. Közétkező. Küntlakás. 21
10. Nevelés és tanítás. Kántorképzés. 22
11. Gyakorlati kiképzés 27
12. Ifjúsági egyesületek 28
13. A növendékek egészségi állapota 31
14. Látogatások 32
15. Adományok. Jutalmak. Kedvezmények 33
16. Vizsgálatok 34

II. Statisztikai kimutatások.

1. a) Áramlati és származási statisztika 36
   b) Áramlati és származási statisztika 37
2. Az osztályzott növendékek szüleinek lakóhelye . 38
3. Az osztályzott növendékek szüleinek foglalkozása . 39
4. Részletes tanulmányi statisztika 40
5. Általános tanulmányi- és kedvezmény-statisztika . 41
6. A tanulók számának alakulása 1920/21—1940/41. . 42
7. Az iskolai felszerelés gyarapodása és értéke . . 43

III. Tájékoztató. 44

Kimutatás a díjakról 50